

Nepriklausoma LIETUVIA Independent Lithuania

Už ištikimybę Kanadai!
For loyalty to Canada!

Už Lietuvos išlaisvinimą!
For liberation of Lithuania!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Published by the Lithuanian League of Canada.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Adresas: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q. Canada.

Nr. 45 (241) KAINA 10 ct.

MONTREAL, LAPKRITYS-NOVEMBER 22 d.

PRICE 10 c. XI META!

REIKŠMINGOS LIETUVIŲ DIENOS NEW YORKE

AMERIKOS LIETUVIAI VYSTO DIDELĘ VIENI- GĄ VEIKLĄ IR KOVĄ.

Lapkričio 16 d. New Yorke, Roosevelt viešbuty įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos metinė konferencija.

Lapkričio 16 d. iš ryto ALT Vykd. Kom. — Šimutis, Grigaitis, Vaidyla ir reik. ved. Trečiokas, posėdžiavo bendrai su visa Lietuvių Grupe prie Laisv. Europos Komiteto. Tai buvo pirmasis visuotinis šių dviejų organizacijų susitikimas. Pasikeitė sveikinimais, grupės pirm. V. Sidzikauskas ALT Vykd. k-tą supažindino su grupės uždaviniais ir nuveiktais darbais.

Grupė susidariusi po to, kai JAV gerokai pasuko savo užsienių politiką mums palankesne kryptimi.

Pabaltijo valstybės visiškai aiškiai pripažįstamos savarankiškoms, bet pavergtomis ir mus įstatė į eiles tų, kurios, irgi yra Sovietų pavergtos, bet dar neįkorporuotos.

JAV kovai prieš bolševizmą, pakvietė žmones tų kraštų, kurie geriausiai pažįsta bolševizmą ir gerai žino su juo kovos priemones.

Jau daug padaryta studijų, duota daug informacijų, o nuo lapkričio 16 d. jau faktinai pradėtas organizacinis darbas radijo transliacijų į Lietuvą. Apie gruodžio vidurį bus pradėtos transliacijos. Radijo vedėju tuo tarpu pakviestas V. Sidzikauskas.

Po to buvo svarstyti Lietuvių grupės paruošti darbų planai ir dėl darbų suderinimo tarp VLIKO, Diplomatu, ALT iš Lietuvių grupės. Tų darbų dagybė. Bet jie sugrupuoti į suderinimą diplomatinės akcijos, suorganizavimą efektingesnio informacijos iš propagandos biuro, Lietuvos išlaisvinimo ir krašto atstatymo.

Diskusijos tais klausimais buvo gyvos ir sėkmingos. Šitame posėdyje dalyvavo ir VLIKO atstovai prof. J. Kaminskas ir J. Makauskis.

2 val. po pietų prasidėjo ALT konferencija.

Ją atidarė pirm. Šimutis. Jis pasidžiaugė Amerikos Lietuvių organizuotumu ir vieningumu, didžioje Tėvynės vadavo uždavinuose. Konfer. sveikino: vysk. V. Brizgys visų Lietuvos vyskupų vardu ir pasidžiaugė, kad Amerikos lietuviai moka dirbti kaip bitės.

Sveikindamas VLIKO narys prof. Kaminskas pabrėžė, kad tik dėka ALT veiklos galėjo sa vo veiklą išplėsti ir toliau varyti.

Toliau sveikino Lietuvių Grupės pirm. V. Sidzikauskas, paminėjęs, kad Lietuvos išlaisvinimas didesne dalimi priklausoma nuo tarptautinių jėgų. Viena iš tokių jėgų ir yra JAV. Jos spurato pavergtųjų tautų būkle. ALT labai daug prisidėjusi prie tų darbų, kad JAV politika, juo toliau, juo labiau mums darosi palankesnė.

Lietuvos gener. kons. J. Budrys pažymėjo ALT didžiulį vaidmenį, visoje mūsų byloje ir tas vaidmuo ir darbai daug palengvina ir Lietuvos valstybės įstaigų darbą.

Sekr. Griagitis padarė platų pranešimą apie nuveiktus darbus.

Daug padaryta, kad JAV se natas ratifikuotų Genocido konvenciją. Deja, yra stambių

kliūčių, ypač iš senųjų juristų pusės.

Bet už tai laimėta kitur. Jungt. Taut. dabartinės Paryžiaus sesijos dienotvarkėn buvo įtrauktos Genocido baudžiamąjį kodeksą. Tuo norėta suniekinti konvenciją, o priimti tik procesą. Tai buvęs komunistuojančių valstybių pasiekimas. ALT ryžtingai kovojo ir laimėjusi. To „procesas“ įstatymas išimtas iš dienotvarkės. Apie tai visa JAV spauda parašė, nurodydama, kad tai padaryta ALTO dėka.

ALT nemaža prisidėjo prie Voice of America transliacijų ir prie Lietuvių grupės suorganizavimo.

Po to buvo išklaustas išdėtininko Vaidylos pranešimas. Jis nurodė, kad ALT pajamų turės apie 40.000 dol. ir išlaidų — 34.400 dol.

Iškilus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalui pirm. pasiūlė, tą klausimą atidėti kitai dienai, kad visos ALT sudaromos grupės susidarytų savo nuomone. Jei bent viena grupė pasisakysianti prieš,

SAVAITINĖ ĮVYKIŲ APŽVALGA.

Korejos misterija.

Lietuviams praejusi savaitė yra labai reikšminga. Lietuvos vardas plačiai ir stipriai nuskambėjo per visą žemės rutulį. New Yorke įvykusios konferencijos, kurių aprašymas dedamas skyrium, atkreipė dėmesį visos žmonijos.

Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) pilnaty ir Europos Taryboje jau aiškiai reikišias lietuviškąjį reikalą. Taip darosi todėl, kad

tarptautiniai santykiai vis daugiau aiškėja.

Vakarai sovietams jau nedaro reveransų, nes jie gali parodyti dabar ir kumštį.

Paskutinėje JTO pilnaty Maskva susilaukė smūgio. Vakarų valstybės pasiūlė konkretų taikos ir nusiginklavimo planą. Višinskis jį išjuokė, ir baisiai susikompromitavo. Net Maskvos „Pravda“ jo kalbos neatpausdino ištais — išcenzūravo. Žodžiu,

Maskva pasisakė prieš taiką ir nusiginklavimą.

Dėl tokios sovietų laikysenos, daugelis valstybių ją smarkiai užatakavo. JTO posėdžių dienotvarkėn įnešti skundai Jugoslavijos, Graikijos dėl sovietų grėsmės, ir daromų provokacijų.

Nežiūrint Višinskio pasipriešinimo, JTO politinė komisija pradėjo svarstyti JAV, DB ir Prancūzijos įneštą nusiginklavimo ir taikos planą. Prancūzijos atstovas min. Moch, taikydamas į SSRS, pasiūlė priimti kontraprojektus.

Korejoje taika vis dar nesimezga.

Keisčiausia, kad komunistai niekaip negali priimti... padūti savo pasiūlymų. Tai įdomu: komunistai padarė pasiūlymą nustatyti paliaubų sąlygas. JTO karo vadovybė tą pasiūlymą priėmė. Bet dabar niekaip negali to pasiūlymo patvirtinti... patys siūlytojai. Siūlytojai, matyt, manė, kad JTO jų pasiūlymą atmes... Ir troypiama vietoje.

klausimas atpulsis be diskusijų.

Posėdis baigtas 6 val. vak. 8 val. vak. buvo antras posėdis, kuriame dalyvavo Lietuvių Grupė, ALT Vykd. Kom., VLIKO nariai ir atvykęs iš Vašingtono Lietuvos Įgaliotas ministeris Povilas Žadeikis.

Cia buvo paliesti bendrųjų darbų planai, bedradarbiavimas, Lietuvos žemėlapiu sienų klausimu studijų reikalingumas ir tt.

Posėdis užtruko iki vėlaus vakaro.

Antra konferencijos diena, lapkričio 17 d., buvo pradėta 10 val. ryto. Cia irgi buvo iškeltas žemėlapiu reikalingumas, kuris yra ruošiamas sutelktinėmis jėgomis.

Po to atejo eilė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės klausimo.

Nė vienai ALTO organizacijai neprieštaraujant, buvo priimta rezoliucija teigiamai pasisakan ti už Bendruomenę. Tai didelis ilgų pastangų laimėjimas. Šituo reikalui iš Čikagos buvo atvažiavę LOK nariai prof. K. Žalkauskas ir Vilkaitis ir iš

Waterbury A. Saulaitis ir P. Vileišis.

Tuo pačiu metu į konf. atvyko ir min. p. Žadeikis. Jis sveikino konferenciją ir palinkėjo jai sėkmingo darbo; pasidžiaugė ALT nuveiktais darbais.

Be to, dar buvo labai gyvai diskutuotas finansų klausimas ir duotas daug gražių sugestijų, kaip sėkmingiau prvesti vaju.

Po pietų pertraukos buvo duotas sveikinimo žodis į konferenciją atvykusiai iš Los Angeles p. Račkuvieni, Metropolitan operos solistui Braziui ir VLIKO nariui p. J. Ma kauskiui. P. Makauskis turėjęs Vykdomoj Taryboj Lietuvos išlaisvinimo tarnybą, labai aukštai įvertino ALT nutarimą dėl Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimo.

Jis pabrėžė, kad bendruomenės organizuotai veikiančios jau bene keturiolikiol kraštu. Pradėjus veikti JAV, kaip didžiausioj lietuvių kolonijoje, bus pavyzdys ir kitiems.

Po to buvo priimta gausybė rezoliucijų, sveikinimų. Viena rezoliucija kovojančiai Lietuvai pasiūsta tiesiog per Voice of Amerika radijo bangomis.

VILNIAUS RADIOJŲ KLAUSANTŲ

Ir balandžiai šventė...

Į spalį revoliucijos šventės paradus didesniuose miestuose gyventojai buvo varomirajonais: pav., Lenino rajonas, Stalino rajonas ir tt. Priešaky Kauno Audinių kolonos žygiavo stachanovcai Vaicūnas ir Juškevičienė. Mokiniamis į rankas įbruko šūkius: „Mes norime kurti, dirbti, statyti“. Sienos aplipintos prieš laisvąjį pasaulį grūjomiais. Kaune, pasiekę J. Janonio aikštę, „studentai medikai ir visuomenininkai paleido į orą baltus balandžius“. Vakare Vilniaus ir Kauno gatvėse vaikščiojo rusai ir gėrėjosi elektros šviesa apšviestu „34“. Ukmergėje paskui amatų mokyklą žygiavo kolchozininkai, guvulių kolona (šėrėjų), stachanovcai Romanova ir Čičiota. Galvonyse kalbas pasakė Kerbelytė ir Simonova. Anykščiuose Varžgalio kalbos klausėsi 7500 kolchozininkų. Pakruojų, paskui kiauilių šėrėją Stasę Vitkienę sekė Melnikaitės, Jaun. Gvardijos, Pirm. Gegužės ir kitų, šimtas kartų pasikartojančių, kolchozų gyventojai. Joniškėlyj žygiavo Engelso, Paryžiaus Komunos kolchozai, sovchozai. Bendrai, žinant, kad dalyvių skaičius komunistų nepaprastai perdedamas, nors ir prievar ta varoma, susidaro išpūdis, kad gyventojų skaičius nepaprastai sumažėjėjęs. Užtenka suminėti bolševikų minimus 2000 šventės dalyvių Radvilėky, kurių tarpe dalyvavo dešimtyms kolchozų.

Vanojami suvalkiečiai.

Nepaprastai šykščios žinios apie spalį revoliucijos šventę

Korejoje iškyla didelė žmogūdytės afera.

Aišškėja, kad komunistai iš 10.836 paimtų nelaisvėn amerikiečių 6.000 jau išžudė besitaiškiausiu būdu. Dabar daromas tyrimas. 350 lavonų jau rasta. Taigi, eina tuo pačiu ke liu: Maskva Katyne išžudė 10.000 lenkų, o komunistai Korejoje 6.000 amerikiečių. Tokis komunistų žmoniškumas...

Muzikai peršoko normas.

Lietuvos muz. kompozitoriai rev. šventės išvakarėse pranešė savo kūrybinę ataskaitą. Račiūnas baigė operą „M. Melnikaitė“, Klenickis operą „Prie Nemuno“. Prof. Konst. Galcauskas maždaug taip atsiskaitė: „Aš sukūriau 4 dalių ode didžiajam taikos vėliavininkui“. Račiūnas, be operos, sukūrė keturių dalių simfoniją. Jis sakė, kad simfonijos pirmojo daly norėjęs išreikšti lietuvių tautos didžiąją meilę Stalinui, antrojo ir trečiojo dalyje — Stalino meilės vaisiais apsalusi lietuvių tauta, fi nalinė daly — žmogaus, apsupto begalinės meilės, jausmai.

Kompozitorius ir oper. sol. Juozas Indra išgirdo, kad kompartijos CK susirūpino lietuvių folkloru, tai jis, „entuziazmo pagautas“ folklorą „sustalimina“, paskui apipina muzikiniai akordais ir galop dainuoja:

Prieš šimtą metų tėvas įstojo, ištojo ir laimingiausių kolūkių artojų. Dabar arklus traktoriais vežioja, o durpynuos rožės raudonuoja... Vyt. Lova savo „Už taiką“ kūriniu pro pučiamuosius instrumentus kovoja prieš karą kiršintojus ir amerikoniškus interventus. Be to, Lova sukūrė somfoniją „Kovos Keliai“.

Juzeliūne vyksta audros, nes kitai nebūtų gimusi „Audra“

Maždaug dešimta koncerto da

ISPŪDINGA AMERIKOS LIETUVIŲ VIENYBĖS ŠVENTĖ NEW YORKE

Tautiečiai Kanadoje,

Man džiugu Jus, pirmuosius pradėjus organizuoti Lietuvių Bendruomenę, informuoti, kad ir Amerikos lietuviai, po didelių svyravimų, jau įžengė į JAV LB-nės organizavimo kelią. Svarbu, kad jie, kaip peraitame laiške informavau, to tikslo emėsi visi vieningai. Visos organizacijos, ir senųjų ir naujųjų ateivių, vieningai nutarė sukurti JAV LB pagal Pasaulio Lietuvių Bendruomenės principus. Tikiu, kad tai sustiprins ir Jūsų užsimojimus.

Lapkričio 18 d. JAV LB šventė, kurioje dalyvavo tūkstantinė publika iš visos Amerikos, buvo gražus įrodymas JAV lietuvių vienybės.

Programos nekartosiu, bet pažymėsiu tai, kas buvo būdinga.

Iškilingą aktą atidarė JAV — LOKo pirm. prof. K. Žalkauskas, prof. Kaminskas kvietė visus būti demokratais iš esmės. JAV lietuvių perskaitė JAV LB aktą. Sveikino visi pažymėtieji peraitame laiške, bet ypatingas buvo sveiki-

— Aš džiaugiuosi, kad lietu nimas ministerio P. Žadeikio: viai rado kelią, kuris veda į geresnę ateitį, — pasakė jis ir pasveikino, visiems karštai priariant, JAV LB įsteigimą ne tiktai savo, bet ir visų diplomatų ir diplomatijos šefo vardu. Be to min. P. Žadeikis paaiškino:

— Atatinkami pareigūnai mane klausė, kas yra Lietuvių Bendruomenė? Aš atsakiau: „Aš esu su Bendruomene“. Jiems to pakako.— Tokiu būdu Bendruomenė gali veikti oficialiai ir viešai. Ir todėl konferencijos dalyviai JAV vyriausybei pasiuntė padėką už galimybę laisvai veikti.

Min. P. Žadeikis pirmasis pasirašė JAV LB steigimo aktą. Jį pasirašė visa tūkstantinė dalyvių masė.

Be to, kalbėjo Genocido autorius prof. Lemkin. Priimtas protestas prieš sovietų okupaciją ir Lietuvos žmonių naikinimą. Bendruomenei suaukota per 700 dol.

Perrinktas JAV LB LOKas: pirm. prel. J. Balkūnas, 1 vicep. prof. K. Žalkauskas, 2 vicep. dr. P. Vileišis, nariai — J. Vilkaitis, Saulaitis, Chees, Lapinas.

Pirm. prel. Balkūnas, baigdamas, prisiekė prie Vyties, Trispalvės ir Stars & Stripers nepaisyti savo titulo ir padėties — ištikimai eiti B-nės pirm. pareigas ir išlaikyti lietuvių: Jis baigė: „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būti“.

Nors pirmininkai bus Čikagoje, bet B-nės centras — New Yorke.

Jūsų kor. M. JANKAUS VAIKAI AT VYKO Į KANADĄ.

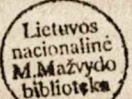
Martyno Jankaus vaikai duk tė Elzė ir sūnus Kristupas šiomis dienomis atskrido iš Vokietijos į Kanadą.

Mažosios Lietuvos veikėjas, aušrininkas Martynas Jankus iš Bitėnų mirė 1945 m. Vokietijoje kaip Lietuvos karo pabėgėlis, o jo vaikai gyveno D P stovyklose šiaurinėj Vokietijoje gana sunkiose sąlygose. Jie rengėsi vykti į JAV ir apie 3 mėn. gyveno pereinamoj stovykloj Wentorf, bet Kristupas Jankus, kaip neregus nebuvo praleistas. Vėliau, gavę leidimą, atvyko į Kanadą. Ju dabartinis adresas: Miss Elzė Jankutė, Tourist Home 41 Dun donald St., Toronto, Ontario.

ir Kristupas Jankus, The Canadian National Institute for the Blind, 186 Beverley St., Toronto 2 B, Ontario.

lis atiteko „nacionalinei formai“, kita — „didžiausiam lietuvių tautos bičiuliui“ ir jo kariuomenei.

Šiaulių odos kombinato „El nias“ chorų dirigavo Br. Šližius, „Inkaro“ chorui — Alb. Čižas, Telšių „Mastis“ fabriko chorui — Bilevičienė, Plungės „Audiniai“ — Kostkevičius, Eidukevičiaus vardo odos kombinato Vilniui chorui — Kaz. Kruopas, Vilniaus valst. universiteto akademiniui chorui Pr. Šližys. Fabriko „Trynyčiai“ (Klaipėdoj) viena darbininkė padainavo „Sėdžiu po langeliu“, o siuvimo fabriktas „Laisvė“ Bajoruose atsiuntė darbininką Jusinevičių padainavus Nukelta į 8 psl.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kirdelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEMLOCK 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$ 5.00 Canada \$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50 America & S. America \$ 5.50
Visur kitur \$ 6.00 Other Countries \$ 6.00
Teksto eilutė ct. 0.15 Pajieškėjimų kaina .. \$ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Lapkričio 23 dieniai

1918 metais sunkiai kėlėsi Lietuva nepriklausomam, valstybiniam gyvenimui. Iš rytų į ją veržėsi radonųjų bolševikų bandos, o iš vakarų — vokiečių armijų likučiai.

Šiuo sunkiu momentu paėmęs valstybės vairą adv. Mykolas Sleževičius pakvietė vyrus ginklu ginti savo žemę ir XI. 23 d. išleido pirmą įsakymą Lietuvos kariuomenei.

Vyram buvo pažadėta, kad ta žemė, kurią jie šimtmečius dirbo, bus jų nuosavybė.

Ir ėjo kaimų vyrai ginti savo žemės. Jų tarpe buvo naginėtų, klumpėtų, išvargintų karo ir okupacijos, bet širdyse turėjusių tikrą meilę savo tėvų žemei ir nusistačiusių, kad juo daugiau neviešpatautų rusas, vokiečiai ar lenkas — okupantas. Karių moralė padarė stebėklus ir lietuviams laisvė buvo iškovota.

Teko susikauti dėl savų žemių ir su lenkais, bet 1920. X. 7 d. lenkai pasirašė Suvalkuose sutartį ir pripažino mums visas žemes su Vilnium. Deja, klasta smogė mums peiliu ir nu garą ir Vilnių pagrobė. Vėl lietuviai kariai kovojo aukdamiesi Giedraičių, Širvintų ir k. apylinkėse, o kai kautynės pakrypo mūsų naudai, prancūzų vadovaujama tarptautinė komisi ja, sustabdė kovas ir 20 metų paliko širdy mums dėl Vilniaus kruviną žaizdą.

Prof. Albino Rimkos ir kun. Krupavičiaus žemės reformos įstatymas buvo paruoštas, seimo priimtas ir vyriausybės išleistas. Nepriklausomybės kovų dalyviai gavo žemes, statybinės medžiagos ir pašalpos inventoriumi įsigyti.

Per 22 valstybinio gyvenimo metus visos valstybės gerai ver tindaavo mūsų karines pajėgas. Jos buvo aprūpinamos moder niškais ginklais. Atėję kariuomenėn net ir beršačiai naujokai, grįždavo iš jos visapusiškai išsilavinę vyrai.

Buvo kariuomenės gyvenime ir juodų dienų, kai kariai, politinių partijų vadovų sukurstyti, kišosi į valstybės vidaus santvarką. Bet ne dėl karių kaltės po 22 metų mes praradome nepriklausomybę. Kariuomenės daliniai, net nenorėjo klausyti vyriausybės įsakymo, geruoju sutikti okupantą, o ruošėsi kautynėms ir internuoti Vokietijoje, bet paskutiniu momentu paklausė ir padėjo kautynėms parengtus ginklus.

Per tuos 22 metus kariuomenė atliko labai didelius darbus, o 1941 m. kilus vokiečių-rusų karui, mes patys savomis jėgomis, išvarėme iš Lietuvos raudonusius okupantus. Vokiečiai mūsų partizanams — LAF vyrams, davė paramos

aviacija ir tankais, o jų pėstininkai visur jau surasdavo mūsų partizanus — LAF vyrus, palaikančius tvarką.

Per vokiečių okupaciją mūsų kariai kovojo viduje su rudžiu — vokiečių nacių sauvale, o daugeliui teko kovoti ir rytu fronte su raudonąja armija ar komunistiniais subanditėjusiais partizanais, krašto viduje. Į gen. Plechavičiaus rinktinę, ginti tėvų žemę nuo naujai besiantpančio faudonojo okupanto, vyrai ėjo su didžiausiu entuziazmu, bet vokiečių nacių buvo begėdiškai apgauti.

Mūsų kariuomenė turi visą eilę žymių vyrų.

Senųjų mūsų kariškosios spaudos darbuotojų pastangomis JAV leidžiamas puošnus „Karys“. Jį redaguoja ilgametis jo redaktorius kpt. Simas Urbonas, o jam talkininkauja pusk. Stasys Butkus, kuris jį mažytį ant rankų išnešiojo ir vystė.

Ir dabar tūkstančiai lietuvių yra aktyvioje karo tarnyboje. Daug jų grumiasi toli su raudonaisiais Korejoje ir Indokinijoje. Yra pasižymėjusių, yra ir žuvusių... Kaip džiugu mums skaityti, kad lie tuvių 8591 kuopa greičiausiai ir geriausiai pastatė pentoninį tiltą per Mainą, kuriuo, šio rudens manevruose, Atlanto pak to valstybių tankai riedėjo su laikyti išiveržusių „priešą“ iš rytų. Gen. Eisenhaveris asmeniškai apžiūrėjo tiltą, pasisveikino su kuopos karininkais ir pagyrė mūsų vyrus.

Kiek anksčiau už tą patį darbą buvęs šios kuopos vadas kpt. Juozas Venskus gavo iš JAV karinės vadovybės pagyrimą raštu.

Nesulaikomai artėja laikas, kai mūsų X kuopos vyrai išties tikrai rekordiniu laiku tilta per Elbę, Oderį, Vyslą, Nemuną... Tą darbą jie dirbs ne vien rankomis, bet ir širdimis. Jie ten bus nepaprastai džiaugsmingai sutikti ir mūsų tėvelių bei močiūčių džiaugsmo ašaromis aplaistyti.

Kary, tik greičiau atidaryk mums kelius į rytus, kur mūsų tėvų žemė, kur mūsų tėviškėlės... Ten tavęs laukia gar į Lietuvą Stalino budeliams, bingėjai Lietuvos kariai partizanai. Jie, antru kart artėjant nepabėgo, liko ištikimi savo kraštui: arba jam laisvę iškūti arba mirti. Jų tarpe yra žymių senos kariuomenės karių. Ir jau aštunti metai, kaip jie laukia tavęs ateinant iš vakarų ir tūkstančiai žūsta, kad mes būtume laisvi. Garbė kiekvienam mūsų partizanams — Jiems!

Stepas Paulauskas.

Nuoširdžiai sveikinu

p. KAZĮ GAPUTĮ

ir

p. GENĘ GRIGELYTĘ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį ir linkiu gražaus gyvenimo.

Kazys Lukas.

A. A. GENEI NAIKAUSKIENEI

mirus, jos vyrui, buv. Lietuvių Bendruomenės Hamiltone Pirmininkui p. inž. STASIUI NAIKAUSKUI, motinai p. Augaitienei, seseriai O. Bakaitienei, ir visiems kitiems giminėms reikiame nuoširdžios užuojautos.

Hamiltono Lietuvių Bendruomenės Valdyba.

II.

Winstonas Churchillis politik savo karjerą pradėjo konservatorių partijos nariu todėl, kad jo tėvas buvo konservatorius. Ne tiek dėl ištikinimų, kuriuose jis nebuvo tvirtas ir maištavo, bet pagal tradiciją — „thory“. Tikrumoje W. Churchillis netiek „thory“, kiek liberalas. Liberalizmas ar timesnis jo ištikinimams. Esant impulsyvus būdo, liberalinės idėjos jį nunešė į kairę ir jis atsidūrė net kraštutiniame liberalizmo sparne, kur petys į ketį kovojo su kairiuoju radikalų sparnu. Čia jis susitartino su Uelso patriotu Lloyd Georges (Laid Džordžiu).

1906 metų Anglijos parlamento rinkimai įstatė į valdžią liberalus, ir W. Churchillis buvo paskirtas kolonijų ministro padėjėju, o 34 metų sukakęs jis buvo paskirtas preky-

KLB — LOK'Ų 1951 METŲ GRUODŽIO MĖN. BIULETENIS. BENDRUOMENĖS IR ALOK'Ų ZINIAI.

Laik. Org. Komitetų veikla ir lietuviškos visuomenės pri tarimas, organizuojant K. L. Bendruomenę, sudarė sąlygas įvykdyti šiuos organizacinius momentus:

A. Kanados L. B. Apylinkių susikirstymas į Apygardas. Šiuo metu veikia 20 apylinkių, viena seniūnija ir viena apylinkė yra organizacinė stadijoje. LOKas š. m. spalį m. 19 d. posėdyje nutarė paskirstyti apylinkes į apygardas sekančiais:

1. Quebec apygarda, kuri apima šias Kanados provincijas: Nova Scotia, Prince Edward Island, New Brunswick, Newfoundland ir Quebec'o Apygardai priklauso Montreal, Noranda ir Val d'Or apylinkės.

2. Ontario apygarda, kuri apima Ontario provinciją. Apygardai priklauso šios apylinkės: Toronto, Ottawa, Hamilton, St. Catharine, Welland, Delhi, Windsor, Oakville, Sudbury, Sault Ste-Marie, Timmins ir Frankford seniūnija.

3. Winnipeg apygarda, kuri apima Manitobą provinciją. Apygardai priklauso Winnipeg apylinkė.

4. Vakarų apygarda, kuri apima Saskatchewan, Alberta ir Br. Columbia provincijas. Apygardai priklauso šios apylinkės: Vancouver, Edmonton, Lethbridge ir Natal.

B. Šamatos sudarymas. Rinkimams praversti ir Krašto Tarybos atstovų suvažiavimui paruošti, š. m. spalį m. 19 d. posėdyje LOK-as priėmė šią šamata:

7000 balsavimo kortelių	70.00
7000 vokų	40.00
300 išorinių vokų	4.00
Rašoma mašinėlė	120.00
Mašininkė	130.00
Raštinės išlaidos	100.00
Suvažiavimo paruošimui ir patalpinimui	100.00
Paštas, telef.	50.00
Nenumatytos išlaidos	70.00

Viso... 684,00

Nutarta pavesti ALOKams sutelkti atitinkamas sumas, skaitant 15 c. nuo suaugusio asmens, (vaikai ne skaitomi). Pingų sutelkimo būdą ir priemones, geriausiai atitinkančias vietos sąlygas parenka ALOKai. Š. m. lapkr. mėn. 16 d. centrinio LOKo izde buvo \$ 43,33 (Finansinę apyvartą paskelbsime sekančiame biuletenyje). Skubus sutelkimas šių priemonių įgalins vykdyti žemiumatytą programą.

3. Numatytas rinkimų planas — programa.

Mūsų lietuvių registracijos kartotekos duomenimis yra suregistruota 4363 asmenys, kurie pasiskirsto apygardoms kančiais:

Quebec	804
Ontario	3280
Winnipeg	229
Vakarų	50

LOK-as, atsižvelgdamas į turimus davinius, š. m. lapkri-

bos ministeriu. Jo ministeriavimo metu buvo įvestas Darbo biržų įstatymas ir kiti įstatymai, kurių dėka buvo sudarytos sąlygos plačiau sunaudoti darbo jėgą ir pašalinti nedarbą.

Iš prekybos ministerijos W. Churchillis perėjo į vidaus reikalų ministeriją, o 1911 metais, prisitartinus taip vad. Agadiro krizei, jis vėl grįžo į admirali-tetą.

Pasiuntimas į Maroko uostą Agadir kanonerinio laivo „Pantera“, atidengė Vokietijos pastangas prasiveržti į Afrikos vidaus politikos sferą ir tas sujudino ir sujaukino visus diplomatinus Europos sluoksnius. Taika, tiesa, nebuvo pažeista, bet Didžiosios Britanijos vyriausybė, kaip ir kitų valstybių vyriausybės, priversta buvo atkreipti dėmesį į apsigynimo jėgas. W. Churchillis buvo paskirtas pirmuoju admira-

liteto lordu. Darbas šioj srity paėmė visas jo jėgas.

Ligi Pirmojo Pasaulinio karo liko treji metai be trejų mėnesių. Churchilliiui tai buvo įtemptiausio darbo metai. Kitapus Šiaurinės jūros vokiečiai karštingai didino laivyną bandydami susilyginti su D. Britanijos laivynu, o admiraltyte Churchillis darė viena po kitos reformas ir nuolat statė viena po kito naujus laivus.

Agadiras buvo tartum išpėjimas; Sarajevas — signalas naujam karui pradėti. 1914 metų birželio mėnesį Sarajeve buvo užmuštas Austrijos erchercogas Pranas Ferdinandas ir jo žmona; ir po penkių savaičių Europą apėmė karas. Šių penkių grėsmingųjų savaičių bėgy Churchillis turėjo dvi atsakingas pareigas: kaip administracinis laivyno viršininkas, jis turėjo sekti, kad kariniai laivyno pasirengimai neatsiliktų nuo politinių įvykių; kaip Askvito ministerių kabineto narys, jis turėjo palaikyti tuos ministerius, kurie kalbėjo už paskelbimą karo ir ryžtingą kovą su vokiečių agresija.

Karo arba taikos klausimu liberalinės vyriausybės tarpe buvo gilus prieštaravimas: daugumas narių buvo dideli pacifis tai drauge su Lloyd Georgesu, kurie tada neįsivaizdavo vokiečių pavojaus rimtumo. Churchillis šiuo atveju neturėjo jokių abiejimų. Trejus metus jis stipriai ruošėsi atremti Vokietijos agresiją ir per tą laiką tikrai buvo pasiruošęs ją atremti. Jo pasiūlymu, 1914 metų liepos mėnesį buvo padarytas jūrinis patikrinimas, kuriame dalyvavo visų sąjunginių valstybių laivynai. Tai buvo vaizdas toks didelis, kokio pasaulinė istorija dar nebuvo mačiusi.

Tarptautinė būseną tolydžio gėdo, ir Churchillis darė visa, kas buvo jo valioje, kad išlaikytų sudarytą jūrinę koncentraciją. Už savaitės prieš karą jis savo iniciatyva, be kabineto sankcijos, išakė laivynui užimti mūsų pozicijas, bet jūriniai rezervai vis dar nebuvo mobilizuoti ir rugpjūčio 1 dieną jis paprašė kabinetą patvirtinti atitinkamus įsakymus.

Rugpjūčio 2 d. užsienių reikalų ministerija pranešė visiems ministeriams, kad Vokietija paskelbė Rusijai karą. Mat kaizerio laikų Vokietija šiuo atžvilgiu buvo tikslesnė, negu Hitlerio laikų, kuri užpuldinėjo valstybes pasaulomis, kaip ir Stalino Rusija.

Galvęs šį pranešimą, Churchillis tuč tuojau aplankė ministrų pirmininką ir jam pareiškė, kad jis duoda įsakymą tuojau mobilizuoti visą laivy-

ną, nepaisant priešingo kabineto nutarimo.

— Aš imuosiu asmeninę ir visišką atsakomybę, — pasakė jis, — ir ryt kabinetui duosiu savo ataskaitą.

Naktį ir rugpjūčio 4 d., 11 valandą, pirmasis admiraltyto lordas laivynui davė signalą: „Pradėti prieš Vokietiją karo veiksmus“. Sausumoje iniciatyva pradėti traukiant žygi priklausė Vokietijai. Jūrose gi ši iniciatyva, dėka Churchi-lio pasirošimui, priklausė Britanijai. „Didžioji Britanija“, liudija vienas oficialus Vokietijos istorikas, „nau dojos didelė karine persvara dėka bandomojo laivyno patikrinimo ir kitų priemonių, kurių Vokietijai negalėjo atremti“.

Kaip pirmasis admiraltyto lordas, Churchillis buvo galva svarbiausios įstaigos. Tikrai ministrų pirmininkas viršijo jį savo kompetencija. Tačiau jo veikla toli peržengė jo kompetencijos ribas. Taip, pavyzdžiui, jo iniciatyva buvo suvaidintas pokštas, žinomas „Dunkerko cirko“ vardu. 1914 m. rugsėjo mėnesį Dunckerkas buvo į šaurę nuo Vokietijos susisiekimo linijų su frontu. Buvo manoma, kad anglų desantas šiame uoste turi išsaugoti vokiečių susirūpinimą. Bet Anglija tam tikslui neturėjo dalinio. Tada, vieno kritiško momento metu, Churchillis išakė laivynui padaryti vaidybą: laivai suplaukė prie Dunckerko, buvo išlaipintas jūrinės pėstinijos dalinys, sustiprintas sausumos pėstinija; šis dalinys pasileido autobusais per Belgijos kaimus. Žinoma, vokiečiai tuo jau apie tai sužinojo ir manydami, kad tai rimtas reikalas atitraukė savo kariuomenę, ir tuo padėjo išsigelbėti sąjungininkų kariuomenei iš apsupimo.

Antras, dar rizikingesnis pirmojo admiraltyto lordo išikišimas į sausumos karines operacijas buvo prie Antverpeno. Mūšis prie Ipre krypo prie pralaimėjimo. Žiauriai vokiečių spaudžiami, belgai pranešė vyr. vadovybei, kad Antverpenas teks atiduoti vokiečiams. Toks pralaimėjimas atidengė kairįjį sąjungininkų frontą ir uostus prie Lamanšo kanalo.

Churchillis tuojau buvo pasiūstas į Belgiją. Visomis priemonėmis jis padarė tai, kad belgai sugebėjo išsilaukioti dar 5 dienas, o per tą laiką anglai išlaipino 8.000 kariuomenės ir Churchillis pats pasilikio su ta kariuomene, kurios karo veiksmuose jis dalyvavo. Bendrai, jis sutiko užimti bet kokias pareigas kare ir atsisakyti admiraltyto, bet Askvitas nesutiko, ir jis turėjo grįžti į Londoną. Bus daugiau.

JUOKDARIAI...

Duobkasiai.

Komunistai visame pasaulyje ein žiauriai duobkasių pareigas. Palaidojo laisvę ir demokratiją. Palaidojo taiką ir žmonių sugyvenimą. Palaidojo žmonių gerbuvį. Dabar Montrealy pasiryžę palaidoti ir Lietuvių klubą. Daro viską, kad tiktai Vytautos klubas nekiltų, netobulėtų ir neduotų šerininkams pelno. Visais būdais stengiasi padaryti taip, kad klubas būtų palaidotas, bet jokiū būdu nepakiltų... Tikri duobkasiai.

Statyba be pagrindų.

Sovietai Maskvoje paskelbė statysią sovietų namus — 35-jį pasaulio stebėklą. Iš anksto išmatavo Lenino, kuris turi būti pastatytas kaip čiūčela ant to namo, pirštą: girdi, Leninas bus toks milžinas, kad vien mažas jo pirštas bus lygus 11 jardu... Bet, kai pradėjo kasti pamatus, taip ir neranda, kur tókias namus Maskvoje pastatyti. Nu šis vertė Kristaus Išganytojo ček vė ir jos vietoje pradėjo statyti. Bet cerkvė žemė laikė, o sovietinių namų — nelaike... Jau 34 metai praėjo, sovietų namai elgetomis. Bus ir išnaikinti. Red.

grindai ir siūbuoja. Taigi, anot „Laidies Balso“, Kaune sugriuvo garažas, Korejoje — stadionas, o Maskvoje Sovietiniai namai. O tai yra ženklas, kad ir sovietai sugrius.

Graborius į grabą nuėjo.

Visiems lemta paskutinę kecionę atlikti grabe. Nieko nuostabus, kad ir graborius Levanas daskaus nuėjo į grabą. Bet Mizara svarbu, kad Levandauskas buvęs „Laisvės“ rėmėjas. Mizara kitų „Laisvės“ rėmėjų nelydi taip iškilmingai į kapus, bet graborius — būtinai. Tokia Mizaros „Laisvės“ draugų pagalba. Graborius tai ir į kapus Mizara palydi, o kitų draugų — ir į ligoninę nesiteikia.

Tikrai išnaikins.

„Laisvė“ rašo: „Tibete komunistai pasiryžo išnaikinti el getas - ubagus!“ Tuo galima patikėti, nes komunistai visokio naikinimo specai. Jiems išnaikinti žmones pats lengviausias uždavinys. Iš viso juk naikinti žmones, negu ką sukurti. Sovietuose, kur iš viso patitūrinčių žmonių nėra, nebūsi elgetos, kai visi gyventojai taps elgetomis. Bus ir išnaikinti. Mandrappkis.

NEJAU MES VIENDIENIAI LIETUVIAI?

RAŠO JERONIMAS CICĖNAS

Jeronimas Cicėnas,

kurio literatūrinės ir publicistinės darbuotės 25 metų sukaktuvės malonu yra paminėti, dedant šį gražų jam būdingą straipsnį.

Lyg ta peteliškė, pirmą sau lėleidį po žiedlapiu prisnūstanti, o ryto rasos jau kartu su dulkėmis visiškai žemėn nubraukiama? Lyg ta pagirė su selė, kurią spyglys ar džiuvėsis lapelis bekrisdamas amžinai užtrenkia? Lyg pagaliau vandens vabzdžiukas, pralekiančio uodo srovės paskandinamas?

Ak, ir linas vieną dieną tezydi, bet kaip šilta ir giedra aušros vėsumė į jį pažvelgus!

Viendienis lietuvis, deja, priešara visos gyvosios gamtos dėsningumui ir prasmingumui. Lietuvis politinis emigrantas (o juo Tėvynės kovos ir kančios aktyvijoje yra kiek vienas, seniau ar vėliau Vakaruosna atkilęs tautietis, jei teberai su blaiviu protu ir budria sąžine) turėtų būti nuolat gyvas, kaip ir gyvas Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo reikalas. Tegul nelaimingas atsitiktas, liga ar amžius išbloks iš rikiuotės šį ar aną tėvynininką, bet neprivalo ir negali susvyruoti pati idėja pats ryžtas, juoba, tikrus kovotojus mirtis grūdina ir žygin spartina, jie draugo atminimą neša primyn lyg plazdančią vėliavą. Čia gi kalbama apie pilietinę mirtį, apie mirtį, kuria žmogus miršta gyvas: kūnas gali dar šmėsaluoti tarpe savo brolių, giminių, tarp bendruomenės, bet dvasia ir protas sutemę. Va, kas per dēm klaiku ir be ribų rūstu.

Gali būti, ir čia pasigirs palatinimų, ko tie žurnalistai be

paliavos verkauna ar inksčia visuomenės plotus besidairydami, negi nėra ko linksmesnio, ramesnio, be ydų ir riktų, vis juoda ir juoda kaip nelemtimi užduota? Bet, pagalvokime, ar pagalba skuba tiems laivams, kurie išdidūs ir savimi tvirti plaukia per audros sūkurius ar aniams, kurie su palaužtom būrėmis ir dar iš viršaus bangų užplieskiami? Kam globa: iš tėvų lizdo iškritusiam paukščiui id vienu sparnu mostu lyg ka debesis praskrodžiančiam ereliui?

Gera daryti, žmogiškai elgtis nurodo pati žmogaus prigimtis, o sąžinė skatina. Saulė turi šviesti, ir būkšttaunama, kai gresia užtemimai. Taipgi geri dalykai aiškūs ir negiriama. Kai kūdikis aikštelėj tarp gėlių, te sau būna, bet kai per sisvėręs per šulinio rentinį ar su stiklo grauztais saujoj, būdėtina. O epidemijai užėjus nesigriebiama profilaktikos priemonių?

Spaudos pareigos — ne dvaro juokdario ar karalaitės liūliuotojų pareigos, o pareigos sargybinio, ir kaip padienoje ir kai naktis krenta kaip kalnų griūtys.

Naktis, broliai, naktis mus užgriuvo, per naktį brenam kaip per pelkes, kaip per džiungles; kas gi bus, jei miego neįveiksime, jei nesuremsim tarpusavy rankų, kaip liepto tu rėklų per prarają, jei suabejosim (o suabejoję savaime pavargsim), kad ir ne sau, tai palikuonims, pačiai Tėvynei anksčiau ar vėliau turėsiant rytą ateitį?

Į sūtemas Vakarai įrigo palei Muencheną. O Jalta, Teheranas, Potsdamas — ar jau pats vidurnaktis? Anaipol. Vakarai tebesitrenkia naktį kaip purvė.

— Kurti Lietuvos, Latvijos ir Estijos sovietinio genocido naikinamų gyventojų aimą — akli Maskvai, lyg kokios kolonijinė prekė, atiduotų ir dar satelitais apšauktų Lenkijos, Rumunijos ir kt. kadaise laisvų valstybių pastangoms čia vėliavą. Čia gi kalbama apie pilietinę mirtį, apie mirtį, kuria žmogus miršta gyvas: kūnas gali dar šmėsaluoti tarpe savo brolių, giminių, tarp bendruomenės, bet dvasia ir protas sutemę. Va, kas per dēm klaiku ir be ribų rūstu.

Gali būti, ir čia pasigirs palatinimų, ko tie žurnalistai be

Toli — toli ligi gaidgysčių. Ir visdėlto mes turime ne, Vakarus pasmerkę, atsigrižę ir Rytų barbariją ir kapituluoti be šūvio, bet savo budrumą ir pareiškumą, atsakomybę prieš žmoniją ir krikščioniškąją kultūrą dar labiau įsisąmoninti ir veikti ta linkme dar pri spirčiai dar griežčiau, nes gi propraša iš nakties ir rytą tera viena:

— juo greičiau Vakarai pabus iš miego, juo mažiau nekaltų aukų anapus geležinės uždangos ir podraug arčiau laisvės Tėvynei!

Mes, politiniai emigrantai, visuotinės nakties miego neužgauti kaip tik privalome šaukti skersai išilgai visus Vakarus, kad ten tautos, prysaky su Lietuva, baigiamos ant kryžiaus kalti ir Sovietų Rusijos imperializmas nesustos ant Elbės ar Reino, neišbus pusė pa saulio laisvo, kaip pusė koncentracijos stovyklose. Žvėriazmogis Stalinas tik tada aprims, kai, kalbėkime atvirai, Vašingtone „išsikurs“ raudonųjų fašistų bazės JAV — TSRS „nepulimo ir savitarpinės pagalbos pakto“ nuostatams vykdyti.

Bet kaip mes šauklio iš nakties (antraip: šventojo visų laisvųjų žygio prieš komunizmą) pareigą tesėsime, jei patys nejučiomis imame sutemti? Tarnyba žmonijai, tarnyba laisvei ir demokratijai, tarnyba žmogui ir žmoniškumui tegalima per tarnybą savajai tautai — pirmajai iš žmonišos grandžiai, pačiam svarbiausiam mūsų sargybos postui. Ak, atvyniokime savo žaidzas ne kaip elgeta išmaldai ar užuojautai, bet kaip sveikas gyventi ir kuo greičiau Tėvynę pasiekti piligrimas.

Ne vienas mes, tūkstančiai, dešimtys tūkstančių plūsam po naktį. Kai daubos, brastos ir skriauzli kalnai ir aplinkui pilna pavojų, vieno atsilikimas, vieno sukniubimas, vieno sune galavimas silpnina visų žygį. Turime galvoti ir elgtis bendruomeniškai. Viskas turi mus jungyti, bet nieku būdu skirti.

Tauta, krašte kenčianti ir kovojanti, duonai kandinieci trūsiant ir neužtrūsus alkana, dvasines vertybes kurianti, mūsų gairės. Lygiuokime į tautos kamieną. Tautos skausmas — mūsų skausmas, Tautos valia —

tuomet visus ventilius būtų galima atidaryti“.

Suminėtas aukščiausi ryšininkas grįžo liepos 11 d., išbuves Kaune apie savaitę. Jis ten pasimatė su dauguma Vyriausybės narių ir su jais išsikalbėjo visais reikalais. Be to, susipažino su padėtin krašte ir atnešė su savim įvairių raštų nuorašų apie Vyriausybės darbų ir projektavimus. Todėl galėjo konkrečiai LAF Vadovybę apie viską paorientuoti. Iš jo patyriau, jog Vyriausybė laikosi panašaus nusistatymo kaip mano, ir kad daro visa, ką tik gali, kad daugiau įsitvirtintus. Atsižvelgiant į tai, kad mano atvykimas į Kauną tapo iš vokiečių pusės sukliudytas, tai Vyriausybės nutarimu Dr. Juozas Ambrazevičius tapo pakviestas eiti Ministerio Pirmininko pavaduotojo pareigas. Kai dėl laikyenos generolo Raštikio, tai jis atsiskęs nuo tarpininko rolės, kurią vokiečiai jam buvo primetę, ir solidarizuoja su pačia Vyriausybe. Ši pastaroji žinia man buvo ypač maloni. Ji parodė, jog nacių intrygos panaudoti tą mūsų buvusį Kariuomenės Vadą, piktos politikos tikslams pasibaigė jiems patiems tikru fiasco.

Po to atrodė, jog vokiečiams nebebuvo likę kitos išeities, kaip arba baigti nunuoginti savo piktą užmačią prieš Lietuvą, būtent jėga nušalinti jos naująją Vyriausybę, arba, atbulai, su ja skaitytis ir ją pripažinti. Šis pastarasis eventualumas vertė juos su mumis tartis. Bet kaip tartis, kada paktys jau buvo įsivargę į aklą kam

bedievių, krikščionių demokratų, demokratų, socialdemokratų, liberalų ir visų kitų internacionalų vadovus ir narius kartu paėmus.

Jeiut aš lietuvis iš kraujo, tartumėm, man privalu žinoti ir daboti: lietuvių kraujo lašas vertesnis už aukso kalnus; kas to kraujo pats netauso, kėsinaisi į tautos gyvybę, ir, tartumėm, šlykščiusios kiekviena mišria šeima, nes šitokie pataloginiai (nuo žodžio: patalė) reiškiniai tolygu penktosios kolonos vėžiui.

Jei aš kilęs iš tautos, tai ir tautos būdas, gimtoji kalba, tradicijos papročiai — mano būdo, mano charakterio pagrindas, nervų ląstelės; šeriasi galvijai, odą keičią gyvatės, tartumėm, ašgi esmi žmogus, nei laikas, nei šalys nei sąlygos manęs negali pakeisti.

Man, tartumėm, lietuviškasis žodis skamba kaip tėviškėj lakštingala ar darbymetų nuo žmonių vilnijantys laukai. Gyvame ar spausdintame gimtajame žodyje girdžiu kartų — kartų alsavimą ir žingsnius, noragų rėžius per dirvonus ir karų žvangėjimą mūšiuose, ežerų bangavimą ir žingsnius, tarp smiltelių ir pajūriais — pamariais.

Per naktį, per naktį brenant, daugis patys apsilbaus ar iš baimės (ką pasakys Kremlius), o kartais dėl pelno tave ar mane šaukia žmogystomis be pilietybės, be namų, perviomis, iš pasigailėjimo priglaustinomis (ir asimiliuotomis), kai iš tikro esame politiniai emigrantai, garbingos, nes prieš komunizmą nekapituliuojančios šalies žmonės, Lietuvos Respublikos — pačios pirmosios kovą prieš komunizmą pakilusios — piliečiai.

Mes dažnai nesąmoningi ir sau kenksmingi. Lietuvis laisvė ir nepriklausomybė ne 1918 metais pradėtina, reikia grįžti 700 metų užuolankin. Kai kitų tautų nei oalšo, nei garso nebuvo, Lietuva pliekė germanų imperializmą, užtvindė rusų ir mongolų imperializmą. Ji per 100 su viršum metų buvo baltųjų carų okupuota, kaip šiandien tų carų, tik jau raudonų, vėl okupuojama. Pakils ir antrą syk, pakils, nes laisvei ištikima ir kovai netinginė. Bet ar mūs pėdos nedegs gimtają

pa: susikompromitavę pasėkoje suminėtos intrygos fiasco ir paneigę mane, kaip Lietuvos Pasiuntinį ir sakytos Vyriausybės galvą. Nors prileidžiu, jiems negalėjo būti smagu į mane kreiptis, tačiau buvo ryžėsis tai padaryti, kad ir tebebuva laikomas jų izoliuotas naminiu areštu.

Liepos 8 dieną gavau laišką iš Dr. Kleist padėjėjo, Dr. Schuette. Dr. Schuette klausė, ar galėčiau jį priimti ir kada man būtų tinkama. Mane tai kiek nustebinė: ne tiek dėl to, kad kreipėsi į mane nepasirūpinęs prieš tai nuimti areštą, kiek dėl to, kad kreipėsi į mane raštiškai. Su Dr. Schuette esu turėjęs reikalų ir asmeniškai pasipažinojome. Seniau užtekdamo telefoninio žodžio, kad suaranžavus pasimatymus. Kam dabar buvo reikalingas iš Dr. Schuette's pusės toks formalumas? Tačiau, nedarydamas iš to istorijos, paskambinau Dr. Schuette's sekretorei, pranešdamas jai, jog jos šefas gali atvykti pas mane, kada jam tinkama, nes esu savo bute visą laiką.

Deja, Dr. Schutte nebesiskubino pas mane ateiti. Tai buvo vėl nauja misterija. Grei tai paaiškėjo jos priežastis. Tuo pačiu metu, kada įvyko čia suminėtas užsiprašymas, vokiečių gestapas nerėsi iš kailio surasti sau talkininkų Kaune. Suradęs keliolika politinių nenuovokų, kurių tarpe buvo ir paties Gestapo agentų, paėmė iš jų aprašus po vienu raštपालािु. Jame vokiečiai buvo prašomi nepripažinti sukilėlių paskelbtosios Lietuvos Vyriausybės, o krašto valdymą pavesiti vokiečių karinei vadovybei, kol nesusirasias prof. Volde-maras. Tai įvyko liepos 9 d.

Nė kiek neabejoju, jog pats prof. Volde-maras, kurio vardą, be jo žinios ir jam esant deportuotam į Sov. Rusiją, sakyti asmenys taip šlykščiai ir sauvalingai panaudojo, būtų pirmas juos patraukęs atsakomybėn, greičiausiai atidavęs stačiai karo lauko teismui. Nors visas tas dalykas buvo begal nerimtas, stačiai juokingas, bet Gestapas jį perstatė Berlyniui kaip neva įrodymą, kad štai va „dalis lietuvių tautos“ sukilėlių paskelbtosios Vyriausybės nepripažįsta. Kadangi Berlyniui toks argumentas buvo reikalingas tam, kad kuo nors pateisintus prieš viešąją opinią savo piktą užmačią, tai jį vokiečiai ir panaudojo. Laike konferencijos su spaudos atstovais, vok. Užs. Rkl. Ministerijos spaudos skyriaus vedėjas, Pasiuntinys Dr. Schmidt, žurnalistas tu kutenamas pikantiškais klausimais, kodėl man kliudoma ir kada, pagaliau, bus leista vykti į Lietuvą perimti Ministerio Pirmininko pareigas, nedrąsai užsiminė, jog turįs žinių, būk nevisi lietuviai pripažįstą tą Vyriausybę, kurios priešakyje tapau pastatytas. Tačiau kai buvo paklaustas iš kur tokios informacijos ir ant kiek jos pagrįstos, Dr. Schmidt neišdrįso savo žinių šaltinio atskleisti, su prasdamas, jog prisipažinimu, jog remiasi Gestapo sufabrikuotuoju raštपालािु, būtų padaręs tik gėdos Reicho Vyriausybei.

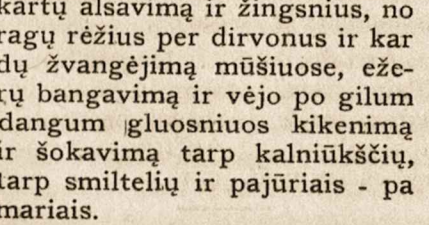
Bus daugiau.

Mums šalta ir šlapia į bendruomenės susirinkimą nueiti, pravažiuojančių raudonųjų būdėlių ar jų pasamdytų Vakaruose pikietuoti, mums geidžias miego, kai reikia sąžinė iškelti aukščiaui pinigines, o broliai Partizanai per tiekos metų darganas, pūgas ir tamsos siūtį pusalkani ar ir visai peralkę, nemige, per užtveriamąsias ugnis eina ir eina voromis, eina krypties nekeisdami. Jie pilnutinio kovos lietuvių pavyzdys, o mes, jei iš viso susigraudiname, jei atsiklausiam prototo ir širdies, tai tik Vasario 16-ktąja, ir tai kasmet rečiau. Uola ir dulkė? Idėja ir edalas? Protestas ir prisitaikymas? Valia ir lepsiškumas? Destis, kaip kas išmano, kaip kas kam brangu ir šventa! Anapus kiauri metai su rūpesčiu ir triūsu Lietuvai, o šiaip? Lai kas mus bando kaip bandoma plienas, ugnyje rūdys ir krislai suodega, plienas palieka dar tvirtesnis. Kas mes?

J. Cicėnas.

TAUTIEČIAI! Rašykite iš visur apie savo gyvenimą, įsikūrimo sąlygas, darbus, perspektyvas. Visi raštai geri ir visi, kiek vieta leidžia sunaudojami.

Rašyti adresu: „Nepr. Lietuva“, 7722 Georg str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Hollywoodo dainininkė Giselė MacKenzie, Kanadoje daugiau žinoma kaip Giselė LaFleche, dainuoja su simfoniniu orkestru per Amerikos ir Kanados radijo tinklą 7,30 p. m.

pa: susikompromitavę pasėkoje suminėtos intrygos fiasco ir paneigę mane, kaip Lietuvos Pasiuntinį ir sakytos Vyriausybės galvą. Nors prileidžiu, jiems negalėjo būti smagu į mane kreiptis, tačiau buvo ryžėsis tai padaryti, kad ir tebebuva laikomas jų izoliuotas naminiu areštu.

Liepos 8 dieną gavau laišką iš Dr. Kleist padėjėjo, Dr. Schuette. Dr. Schuette klausė, ar galėčiau jį priimti ir kada man būtų tinkama. Mane tai kiek nustebinė: ne tiek dėl to, kad kreipėsi į mane nepasirūpinęs prieš tai nuimti areštą, kiek dėl to, kad kreipėsi į mane raštiškai. Su Dr. Schuette esu turėjęs reikalų ir asmeniškai pasipažinojome. Seniau užtekdamo telefoninio žodžio, kad suaranžavus pasimatymus. Kam dabar buvo reikalingas iš Dr. Schuette's pusės toks formalumas? Tačiau, nedarydamas iš to istorijos, paskambinau Dr. Schuette's sekretorei, pranešdamas jai, jog jos šefas gali atvykti pas mane, kada jam tinkama, nes esu savo bute visą laiką.

Deja, Dr. Schutte nebesiskubino pas mane ateiti. Tai buvo vėl nauja misterija. Grei tai paaiškėjo jos priežastis. Tuo pačiu metu, kada įvyko čia suminėtas užsiprašymas, vokiečių gestapas nerėsi iš kailio surasti sau talkininkų Kaune. Suradęs keliolika politinių nenuovokų, kurių tarpe buvo ir paties Gestapo agentų, paėmė iš jų aprašus po vienu raštपालािु. Jame vokiečiai buvo prašomi nepripažinti sukilėlių paskelbtosios Lietuvos Vyriausybės, o krašto valdymą pavesiti vokiečių karinei vadovybei, kol nesusirasias prof. Volde-maras. Tai įvyko liepos 9 d.

Nė kiek neabejoju, jog pats prof. Volde-maras, kurio vardą, be jo žinios ir jam esant deportuotam į Sov. Rusiją, sakyti asmenys taip šlykščiai ir sauvalingai panaudojo, būtų pirmas juos patraukęs atsakomybėn, greičiausiai atidavęs stačiai karo lauko teismui. Nors visas tas dalykas buvo begal nerimtas, stačiai juokingas, bet Gestapas jį perstatė Berlyniui kaip neva įrodymą, kad štai va „dalis lietuvių tautos“ sukilėlių paskelbtosios Vyriausybės nepripažįsta. Kadangi Berlyniui toks argumentas buvo reikalingas tam, kad kuo nors pateisintus prieš viešąją opinią savo piktą užmačią, tai jį vokiečiai ir panaudojo. Laike konferencijos su spaudos atstovais, vok. Užs. Rkl. Ministerijos spaudos skyriaus vedėjas, Pasiuntinys Dr. Schmidt, žurnalistas tu kutenamas pikantiškais klausimais, kodėl man kliudoma ir kada, pagaliau, bus leista vykti į Lietuvą perimti Ministerio Pirmininko pareigas, nedrąsai užsiminė, jog turįs žinių, būk nevisi lietuviai pripažįstą tą Vyriausybę, kurios priešakyje tapau pastatytas. Tačiau kai buvo paklaustas iš kur tokios informacijos ir ant kiek jos pagrįstos, Dr. Schmidt neišdrįso savo žinių šaltinio atskleisti, su prasdamas, jog prisipažinimu, jog remiasi Gestapo sufabrikuotuoju raštपालािु, būtų padaręs tik gėdos Reicho Vyriausybei.

Bus daugiau.

pa: susikompromitavę pasėkoje suminėtos intrygos fiasco ir paneigę mane, kaip Lietuvos Pasiuntinį ir sakytos Vyriausybės galvą. Nors prileidžiu, jiems negalėjo būti smagu į mane kreiptis, tačiau buvo ryžėsis tai padaryti, kad ir tebebuva laikomas jų izoliuotas naminiu areštu.

pa: susikompromitavę pasėkoje suminėtos intrygos fiasco ir paneigę mane, kaip Lietuvos Pasiuntinį ir sakytos Vyriausybės galvą. Nors prileidžiu, jiems negalėjo būti smagu į mane kreiptis, tačiau buvo ryžėsis tai padaryti, kad ir tebebuva laikomas jų izoliuotas naminiu areštu.

Istorinių dokumentų ir faktų konstatavimas.

Sukiliminės vyriausybės genezė

18. Kad Kaune neatsitiktų kas negero, reikėjo skubiai pasiųsti ten patikimą ryšininką, kad painformuotų vyriausybę apie tai, kas atsitiko Berlyne ir kad atneštų žinių apie tai, kaip laikosi ir ką galvoja pati ta Vyriausybė. Tai buvo ne taip lengva padaryti ir tokia misija buvo nebe didesnės rizikos tam, kas ją apsiimtų atlikti. Tačiau reikalas buvo per daug svarbus, kad jį būtų buvę galima atidėlioti. Reikalingas tam vyras atsirado. Jis tuojau išsiskubino į Kauną; žinoma, ne lėktuvu, bet paprastesne susisiekimo priemone — per „žaliąją“ sieną, su „knygnešio užduotimi, kaip tatau buvo daro ma paruošiant patį 23 birželio sukilimą. Jo pavardės čia leisiu sau nesuminėti, palikdamas jam pačiam kada nors parašyti, kaip jam tą uždaviniį pa vyko atlikti ir laimingai grįžti su raportu LAF vadovybei.

Nurodymai, kuriuos jis gavo dėl perdavimo Vyriausybei ir, kuriuos lygiagrečiai persiunčiau per patikimas rankas kai kuriems savo kolegoms, kuriems Lietuvos Pasiuntiniam Europoje, su kuriais vis dar te begalėjau palaikyti ryšį, buvo užfiksuoti mano „Didžiųjų Die nų“ užrašuose, padarytuose 1941, birželio 28 dieną, taigi pačiame įvykių sukuryje. Pir-

K a z y s S K I R P A

mausia leisiu sau čia pacituoti tą jų vietą, kur atsispindi LAF Vadovybės pasiryžimas irtis per visas audras iš nacių pusės:

„Kai pagavau radijo žinią, jog Lietuvoje įvyko sukilimas ir paskelbta Vyriausybė, aš spontaniškai pasakiau stovėjusiems prie radijo mano draugams, jog tai reiškia man kelią į visišką laisvę, arba į kalėjimą. Bet vokiečiams pasodinti mane šiandien ir kalėjimą yra sunku. Todėl jie su manim žaidžia gaisdami laiką, nors mane nepaprastai iškamuodami. Ar jie vis tik, galų gale, mane pasodins, parodys ateitis ir tai kaip jiems seksis mūsų tik ką atgautą laisvę vėl užgnaužti, ko jie siekia, deja, ne savo jėga, bet mūsų pačių rankom, praktikuodami Dekanozovo metodą. Mūsų visų, lietuvių politikų, uždavinys šiandien yra rodyti maksimalinio atsparumo, bet nepasiduoti ištiziūmi ir skaldymuisi. Ar išlaikys mūsų žmonės Lietuvoje šį egzaminą, nuo kurio priklausys ar atgautą nepriklausomybę turim, ar ją prarandam? Patikrinu Jus, kad savo parašo nepadėsiu tos Nepriklausomybės išsižadėjimui, kai visa tauta stovi šiandien su manim. Jei pateksiu į kalėjimą, tai žinokite, kad neieinu ten su aukštai iškelta Lietuvos Nepri-

klausomybės vėliava, kuri yra visų lietuvių patriotų širdyse“.

Atitinkamai šiam pasiryžimui buvo duoti ir nurodymai kaip laikytis Vyriausybei ir mūsų diplomatijai. Štai tų nurodymų pagrindinės gairės:

1) Mobilizuoti viešąją pasaulinę opinią už Lietuvos nepriklausomybę, reklamuojant lietuvių tautos sukilimą ir jo atsiiktus rezultatus;

2) Operuoti Vokietijos savi meile, skleidžiant visur, kur tik galima, žinių, kad Lietuvos klausimas yra vokiečiams egzaminas, tai yra, ar jie laikysis savo viešo pažado kad Naujoje Europoje mažoms tautom bus suteikta galimybė laisvai kurti savo tautinį - valstybinį gyvenimą;

3) Energingai vykdyti krašto valymą ir skubiai užimti ir įsitvirtinti visose pozicijose;

4) Derybose su vokiečiais laikytis tvirtai, nedarant jokių koncesijų, kurios siektų Nepriklausomybės panaikinimo; jei jos praktiškai neturėtume, tai svarbu ją išlaikyti nors formališkai;

5) Ginkluotų konfliktų su vokiečiais vengti ir laikytis su Vokietija galimai švelnesnių santykių;

6) Populiarinti Lietuvoje ir užsienio lietuvių sukilėlių didvyriškumą, sukilimo vadus bei kurti naujus autoritetus, kad privertus vokiečius su jais skaitytis;

7) Kai dėl propagandos užsienyje, tai vokiečius piktauti; nebut Vokietiją ryžtųsi mūsų atgautą laisvę brutaliai, jėgos pagalba užslopinti.

Gediminaičių dinastija

Iš albumo „Lietuvos Valdovai“
RAŠO DR. J. DEVEIKĖ.

II.
Nuo keturiolikto amžiaus pusės netrūksta jų tarpe jų ir tų iš arti tokių malonių, tokių meilingų, bet tų eilinių žmonių. Tiek vertingų, kiek užimama padėtis verta. Panoro sosto, manė sostas ir valdžia duos proto galios. Stengėsi ji užimti. Norėjo vaikščioti ir gyventi pilys. Spręsti valstybines, politines problemas, didį nuolankumą matyti Lietuvai? Ne. Sau. Jiems. Daugumas jų valdovais tapo... dėl susidėjusių aplinkybių, ne visad girtinų pastangų, per nuolankumą, sugebėjimą savimi tik rūpintis.

Valdė. Pilys buvo tos pačios. Valstybė ta pati. Valdovai kiti.

Jie kartais pirmaeilius dalykus laikė antraeiliais; besiekdami jų išieškodavo beprasminį savo tautos energiją, valstybės turtus. Per dažnai pirmaeilius dalykus nuo antraeilijų atskirt nemokėjo. Neatrūko tietai galvojančių, gerų, nesugebančių aiškių, griežtų sprendimų, naudingų Lietuvai, padaryti. Bet kartais išdavo neregėtos drąsos, gražybės kai linksniuojant meilę Lietuvai, pakenkti jai puikiau nei priešai. Jie vertė tautą elgti panašiai į juos.

Taip atsirado antroji Lietuva, nepavojinga priešams, nesusivokianti dienos įvykiuose. Didžiausias ydas minties ir proto menkumą ir elgesio kvailą lėtumą dorybėmis vadinosi. Nepakantri svetimiesiems, neįauki saviesiems. Jei pirmame laikotarpyje svetimi skubėjo apsigyventi Lietuvoje, tai antrame savi užtrokdavo. Laisvės, materialinės ir proto erdvių bejieškodami, pasipylė, pra dedant Lenkija, po tuomet žinomą pasaulį, atiduodami svetimiesiems visus pasiimtus iš lietuviškos žemės ir tautos dvasios turtus, dažnai net kitų tautų vardais prisidengdami.

Visokių buvo toje nuostabio gediminaičių galerijoje, kaip buvo visoks ir Lietuvos likimas.

Tik jie visi, kaip vienas Lietuvą mylėjo. Mylėjo Lietuvą, bet ne vienodai.

Vieniems ji it altorius. Nešė jai savo gražiausias, savo didžiausias proto, minties, pasiryžimo aukas, didžiū darbų, pasiryžimu atžymėtas. Tos tikrosios meilės, didelio proto ir valios vedini, nežinojo, kas yra nuovargis, asmeniškai pato gumai ir tokie pat išskaičiavimai! Žinojo, jei Lietuva didelė bus ir jie dideliais liks. Suaugę su ja, josios garbe, jos reikalais ir siekais, tos nuosta-

Mokslo-technikos naujienos

NAUJOS ŽINIOS APIE TABAKO RŪKYMĄ.

Žemdirbystės skyriaus biologinės chemijos vedėjas Pensylvanijos Valstijos Kolegijoje Dr. Jensen, Amerikos Chemikų Draugijos suvažiavime New Yorke padarė pranešimą apie savo tyrimėjimus.

Jis ir kiti chemikai analizavo savo laboratorijose tabaką. Jie tap pat norėjo pagerinti tabaką ir stengėsi surasti būdus padaryti jį nekenksmingą rūkytojų sveikatai.

Betyrinėjant tabaką, pasisekė surasti net keturi vitaminai B ir nustatyti, kad tabakas yra „turtingesnis vitaminais už visas kitas žoles“. Ypač gausu yra nikotino vitamino rūgšties, taipgi thiamino (B1), riboflavinu, svarbios pantotheniškos rūgšties ir įvairių kitų vitaminų.

Dr. P. S. Larson, medicinos kolegijos profesorius iš Richmondo, Virginijos, raportavo, kad: rūkant 85 proc. įtraukto, nikotino kūnui nenuodingo. Nes plaučiai, jaknos ir inkstai greit perdirba nikotiną ir nenuodingą. Iš 20 suūkytų per dieną cigarečių, tiktai dviejų cigarečių nikotino nuodai kenksmingi rūkytojų sveikatai.

Rūkytojas, įtraukdamas giliai dūmą ir išleisdamas per nosį, gauna daugiau vitaminų, negu paprastai įtraukiant dūmą į burną ir išpučiant laukan. Tabako kramtytojai gauna dau-

giau vitaminų, negu rūkytojai, bet jiems tenka daugiau ir nikotino nuodų.

Dr. Larson išpėja:

— Tegul rūkytojai nemano, kad jie rūkydami gauna visus kūnui reikalingus vitaminus. O jeigu kuriam reikia vitaminų, tai tegul nueina į vaistinę ir nusiperka.

IŠRASTAS SAULĖS VAROMASIS MOTORAS

Saulė į žemės paviršių siunčia daugybę šilumos, kuria žmėnės ir naudojami. Bet ligšiol nesugebėta padaryti tokio motoro, kuris tiesiogiai galėtų pasinaudoti saulės šiluma ir nuo jos pradėti veikti.

Tačiau išradėjai nuolat suka galvas, kaip saulės šilumą galima būtų pakinkyti, kad ji tiesiogiai vartytų motorus. Paskutiniu metu Amerikos išradėjams vis dėlto jau pasisekė išrasti toks prietaisas, kuris saulės šilumą tiesiog pagauna ir nuo jos motoras pradeda judėti — suktis. Tiesa, šis motoras dar mažas ir praktiškos reikšmės neturi, bet svarbu, kad jau rastas būdas pakinkyti saulės šilumą.

VAMZDŽIAIS TEKĖS IR ANGLIS

Ne tiktai nafta, degtinė ir alus Amerikoje pradeda tukti vamzdžiais, bet ir... akmeninė anglis. JAV Pittsburgh

KULTŪRINĖ KRONIKA

„BUBULIO IR DUNDULIO“ AUTORIAUS

ATSIŪSTA PAMINETI

Antano Rūko naujas linkimas veikalas „Prapuolusios laimės jieškojimas“, kuris bus parodytas ir Montrealy Spaudos biuras, vasario 9 dieną, Čikagoje praėjo didžiausiu pasisekimu. Todėl tikimasi, kad ir spaudos baliuje Montrealy jis turės nemažesnę pasisekimą.

Consolidation anglies kompanija iš kasyklų tiesia specialius vamzdžius, kuriais bus tiekiami akmeninė anglis miestams. Todėl, kad tai bus pigiau ir parankiau...

AMERIKA TURI NUOSTABIŲ GINKLŲ

Amerikos tūli asmens pasisako, kad JAV turinti išradusi nepaprastų ginklų. Dabar esą konstruojamas atominis lėktuvas, kuris vienu pakilimu galės apskristi aplink žemę tris kartus be kuro papildymo ir be sustojimo.

Pranešama, kad JAV išrastas ginklas, kuris sulaukys prieš artilerijos sviedinius ir juos išsprogdins anksčiau, negu jie pasieks taikymo vietą.

Kalbama ir apie radaru varuojamas raketas, panašias į V2, bet tiksliai nunešamas į taikymo vietas. Ir tt.

W. Paul. Kasdieninės šnekamosios ir rašomosios ANGLŲ KALBOS VADOVAS. II dalis — Frazėologinis žodynas. Vadovas turės tris dalis: be šio, dar lietuviškai anglišką frazeologinę dalį ir anglų kalbos pagrindus. Viso bus apie 60 sąsiuvinų. Pirmasis sąsiuvinys sudaro vieną lanką. Vieno sąsiuvinio kaina 60 ct., viso vadovo apie 24 dol. Pirmasis sąsiuvinis su dalies viršelio prosiuku gražiai ir rimtai atrodo. Tai turėtų būti rimtas anglų kalbos vadovas.

Balys Gaidžiūnas. VIENRI METAI IR VIENA SAVAITĖ. Viršelis ir skyrių pradinės raidės dail. P. Osmolskio. Išleido ir spausdino „Dirva“, Clevelande, 1950 m. Kaina 1,50 ct.

Tai yra autoriaus pergyvenimai, patyrimai, išpūdžiai iš pirmosios Sovietų okupacijos Lietuvoje.

Wellandiskė „PELĖDA“ — visų neklįstančių ir iš klaidų pasikelt negalinčių opozicijos 4(5) nr. 1951 m. spalio m. 25 d.

Turiny kanadiškos aktualijos.

TAI „BUBULIO IR DUNDULIO“ VAIZDAI, KURIUOS LAPKRIČIO 25 DIENĄ, 5 VALANDA PO PIETŲ, TORONTO LIETUVIAI MATYTS UKRAINIEČIŲ SALEJE: 297 COLLEGE ST. ŠIS LINKSMAS NUTIKIMAS DIDŽIAUSIŲ PASISEKIMŲ PRAEJO MONTREALY, BE ABEJO JIS SUDOMINS IR TORONTO LIETUVIUS. JAŲ VAIZDAI RODO, KAD TAI TIKRAI ĮDOMUS DALYKAS. TAUTIEČIAI PRAŠOMI NESIVĖLINTI, NES LABAI SVARBU YRA VEIKALĄ MATYTI NUO PAT PRADŽIOS.

L. EIMANTAS

LONDONAS

1. **Truputis netolimos praeities**
Jei naujojo Pasaulio vienos didžiulės dalies — Kanados praeitis tesiekia tik 300—400 metų, tai pietvakarių Ontario provincijos Middlesex apskrities, kurio centras ir širdis yra Londono miestas, amželis visai trumpas, vos prašoka šimtą metų.

19 šimtmečio pabaigoje, kur šiuo metu klesti medžiuose paslėptas gražusis Londonas, buvo tik indėnų sodybos, saky tume kaimas. Upės išsišakojimas, jos graži kilpa bei puiki krašto panorama atkreipė tuo laikinio gubernatoriaus pulk. John Graves Simcoe dėmesį ir jis 1793 m. pasirinko šią vietovę miestui — Aukštutinės (Upper) Kanados sostinei. Tačiau keičiantis gubernatoriams, kito ir projektai. Todėl iki 1826 m. baltaveidžiai veik čia nesikūrė. Tik minėtais metais atkėlus čia teismo įstaigą, padaugėjo atėvių keleriopai, o 1840 m. įsisteigus policijos postui ir kitoms įstaigoms kaimas išaugo ir gavo antraeilio miesto teises. Metais vėliau čia įkurta pirmoji kultūrinė įstaiga — Mechanics Institute — biblioteka suaugusiems su įvai-

rių specialybių kursais. 1855 metais miestas buvo tiek išaugęs, kad gavo pirmojo miesto-city teises. Padau gėjus gyventojams, nuo 1851 m. čia įkurta Anglikonų bažnyčios Huron diacezija, kurios vyskupas Cronyn 1863 m. įsteigė Huron College — kunigų seminariją. Be paliovos augant ir Rymo katalikų skaičiui, 1869 metais, miestas susilaukė ir Romos kat. vyskupo ir diacezijos.

Kadangi visgi daugumas atėvių buvo anglai, tai jau kaimui išvirtus į miestą, duotas jam Londono vardas, o tam pateisinti, kaip britų Londone, upė liko Temzė ir daugelio gatvių, tiltų, priemiesčių ir kita buvo pakartoti. Štai jųjų nors dalis: Oxford, Cheapside, Victoria, Blackfriars, Pall Mall, Piccadilly gatvės, Convent Garden prekyvetė, Blackfriars, Kensington, Vauxhall tiltai, Viktorija, Queen's, Chelsea Green parkai, Lombeth priemiestis ir kt.

2. **Dabartinis Londono veidas.**
Londonas yra 115 mylių į pietvakarius nuo Toronto ir 114 mylių į rytus nuo Detroito. Administraciniu atžvilgiu

miestas padalintas į 4-rias dalis: Dundas - Colborne gatvių susikirtimas skaitomas centru tašku ir „Big Corner“ paskirsto miestą į keturis kvartalus.

Miesto gatvės tiesios ir plačios. Išskyrus tik žymią dalį „Downtown“, visos gatvės apsidintos medžiais, taip kad žiūrėti iš kalvos ar didesnio miesto pastato, viskas atrodo lyg didžiulis sodas ar miškas, iš kurio tik kur-ne-kur kyšo bokštas ar aukštesnis pastatas. Miestas palyginti yra naujas ir kadangi pasižymi nebloga tvarka ir išskirtina, panašia į vakarų Europos, švara, o be to, čia mažiau, kaip kitur (kad ir mažesniuose miestuose), sunkiosios pramonės fabriku bei įmonių, tai daugelis Kanados turtolių veik nuolat gyvena čia savo puikiose ir ištaigingose vilose. Todėl Londono šiaurinę dalį daug kas vadina milijonierių kvartalu. Puikus rezidencinis kvartalas yra ir Londono pietuose.

Londonas turi gerą susisiekimo sistemą. Ji kerta 2-ras ir 4-tas didieji plentai — highways bei Canadian National ir Canadian Pacific geležinkeliai. Elektriniu traukiniu prie Erie ežero pasiekiamas Port Stanley. Londone yra Trans-Canada civilinis aerodromas ir nuo 1947 m. didžiulis karinis

aerodromas, kur mokosi bei stazą atlieka daugelis kitų kraštų lakūnų. Šiuo metu Londone be priemiesčių yra per 93 tūkstančius gyventojų. Prieš 10 metų — 1941 metais — buvo tik 78 tūk., o iki pirmojo pasaulinio karo Londonas teturėjo tik apie pusę dabartinio gyventojų skaičiaus.

Tautybių statistikos, rodos, niekas nėra išvedęs. Žinoma, tik, kad vyrauja angliai. Prancūzų, priešingai Quebec provincijai, čia labai nežymus procentas. Didesnis yra ukrainiečių (senų emigrantų), olandų bei italų procentas. Kitų tautybių — mažiau. Religinė diferenciacija, kaip ir visoje Kanadoje, gana didelė, tačiau Romos Katalikų priskaitoma iki 25 tūkstančių, kas maždaug sudaro ketvirtadalį visų gyventojų.

Londonas yra įvairios (ne sunkiosios) industrijos centras. Šalia visokių gaminių daugiau pagaminama įvairių elektrinių aparatų bei reikmenų, nes už kelių mylių nuo miesto veikia milžiniška elektrinė, teikianti energiją net JAV pasienio rajonams. Mieste yra trikotažo bei mezginių, popieriaus apdirbimo, odos gaminių, metalo liejyklų, mechaninių dirbtuvių, spaustuvių, litografijų, maisto ir kitokių fabriku bei įmonių, o ypač nestinga statybos bendrovių. Labatt's alaus darykla užima net atskirą kvartalą ir yra milžiniška įmonė. Taip pat didžiulį fabriką turi General Motor Co., nors tuo nesitenkina ir žada statyti dar vieną fabriką.

Darbininkams atlyginimai Londone nėra aukšti. Lengviau darbą gauti moterims. Tačiau alaus darykla bei General Motor darbininkams moka palyginti gerai. Todėl į ten patekti visada didelė konkurencija. Tiesa, gerai moka ir Comstock bendrovė, bet čia mažas darbininkų pareikalavimas.

Statistika rodo, kad vidutinis savaitinis dirbančio asmens atlyginimas Londone yra 48 doleriai, tačiau didžiulė dauguma tiek negauna ir vidurkį pakeičia tujų uždarbiai, kurie gauna aukštesnį atlyginimą.

3. **Londono miesto mokslo ir kultūros įstaigos.**
Londone yra Western Ontario universitetas, įkurtas 1878 m. veikia Arts ir Science, sakyčiau, skyriai. Mūsų šaliai tariant, ten būtų šie fakultetai: medicinos (be odontologijos), humanitarinių mokslų, filosofijos, gamtos - matematikos, technikos (daugiausia radijo inžinieriams) meno ir kt. Studentų šiemet yra per 2.700. Universiteto rektorius - prezidentas yra med. dr. Hall. Pa-

garsėjęs yra medicinos fakultetas. Jo dekanas — med. dr. Collip žymia dalimi yra prisidėjęs prie išradimo naujo vaisto — ACTH — reumatizmui gydyti.

Romos katalikams prie universiteto yra taip vadinami Brechia Hall rūmai, kur yra ir bendrabutis mergaitėms. Čia studijuoja daug mergaičių iš Pietų Amerikos, bei Kubos, Jamikos ir kt. Vakarų Indijos salų.

Western Ontario universiteto, sakyčiau, padaliniai yra aplinkiniuose — netoli Londono miestuose. Štai jie: Colledge - Waterloo, Assumption-Wind sore, Alma — St. Thome. Tuo būdu iš viso universitetas turi per 5000 studentų.

Pažymėtinos dar šios aukšt. mokyklos. muzikos mokykla, gimnazijų mokytojų, mokytojų seminarija, R. kat. kunigų seminarija, Anglikonų kunigams seminarija.

Mieste veikia 4 valdžios ir viena R. Kat. gimnazija (College Institute), kurių pastaroji ir Centre Collegiate yra seniausias.

Perpildytos yra ir aukštesnioji technikos mokykla bei Šv. Širdies (kat.) muzikos mokykla. Technikos mokykloje veikia vakariniai kursai įvairioms specialybėms įgyti.

Bus daugiau.

Aktualios vietovės.

HONG KONGAS

Kai Kiniją pavergė sovietai, tai be Formozos dar yra likusi Anglijai priklausanti Hong Kongo sala ir jos sausažemio sritis, kuri dabar kabo vos „ant plauko“. Bullitas patiekia apie tai įdomių žinių. „NL“ red.

Rašo buvęs JAV ambasadorius SSSR ir Prarlūzijoje. WILLIAM C. BULLIT

Išvisų tų puikių salų, kurios yra išsibarsčiusios pietų jūroje, Hong Kongas yra pati gražiausia. Jos kalnai, tik viena išskyla iš mėlynų Pietų Kinijos Jūros vandenų, apkabindami saulėtus įlankas, krantus ir puių uostas. Klimatas ir geografinė platumą prilygsta Havajams. Salos aukštumose vasarą vėsus vakaro vėjas atgaivina po vidurdienio karščio ir su teikia netgi karštajam sezonui palaimintą ramybę. Šitose aukštumose gyvena britai — mažiau kaip 10.000. Apačioje, abiejose uosto pusėse, gyvena du milijonai kiniečių.

Nuo pat savo gimimo, kaip britų kolonija, Hong Kongas buvo probleminis vaikas. Aštuonioliktajame šimtmetyje, valdant imperatorių Kang Hsi ir Cin Lang, Kinija stovėjo nepaprastai aukštai savo kultūros ir prestižo atžvilgiu. Eū

ru. Sidabras pradėjo tekėti iš Indijos, kuri buvo britų valdoma, per Rytų Indijos kompaniją. Rytų Indijos kompanija turėjo viso Indijoje gaminamo opiumo monopolį; ji taip pat buvo pagrindinė britų agentūra, prekiaujanti su Kinija per Kantoną. Kaip subalansuoti prekybą ir pasukti sidabro srovę atgal? Britai atrado lengvą atsakymą: parduoti Kinijai didžiulius kiekius Indijos opiumo.

Maždaug 1650 metais olandai įgabeno opiumą į Formozą ir iš ten tas narkotikas prasipletė į sausažemį. 1800 metais Kinijos imperatorius išleido įstatymą, draudžiantį auginti opiumo aguonas Kinijoje ir įgabenti opiumą iš kitų kraštų. Rytų Indijos kompanija nustojo siuntusi opiumą į Kiniją savo laivais, bet ji toliau gamino vis didesnius ir didesnius opiumo kiekius ir pardavinėjo pirkliais, kurie kontrabandos keliu gabendavo Kinijon.

1821 metais kontrabanda buvo jau visiškai gerai suorganizuota. Viduryje Kantonu įlankos yra kalnas — šala, neturinti uosto, vardu Lintin. Britai pastatė ant inkaro tris didelius plaukiojančius sandėlius, kurie buvo pakraunami iš greitų ginkluotų laivų opiumo dė-

žėmis. Šis opiumas buvo perkamuojamas į mažus maišelius ir kiniečių laivais pergabena-

mas į krantą. Galintiems trukdyti valdininkams akis uždarė rydavo kyšis.

Kontrabanda įgabento opiumo kiekius pakilo nuo 2000 dėžių 1800 metais iki 26.000 1836 metais. Maždaug šeštoji dalis visų britų valdžios Indijoje pajamų susidarė iš opiumo. Sidabro srovė pasuko atgal tiek daug, kad sidabro trūkumas Kinijoje pradėjo grąšinti kainoms. Imperatorius tapo perspėtas, kad jo valdinių sveikata ir moralė menkėja kiekvienais metais ir jeigu opiumo kontrabanda nebus sustabdyta, kraštui gresia ekonominė depresija. Imperatorius įsakė sąžiningam ir nepaperkamam valdininkui Lin Tse-shu vykdyti į Kantoną kaip Imperatoriškajam Įgaliotiniui ir padaryti galą kontrabandai.

1839 metų kovo mėnesį įgaliotinis Lin įsakė britų pirkliais Hong Konge pristatyti jam visą opiumą per tris dienas. Jis pranešė, kad to neįpildžius jis uždraus britams bet kokią prekybą su Kantonu — įskaitant šilką ir arbatą. Britų laivyno kapitonas Elliot įsakė visiems britų prekybiniams laivams susirinkti į saugią vietą ties Hong Kongu. Vieninteliam britų karo laivui, buvusiam tuo metu Kinijos vandenyse, buvo įsakyta saugoti kontrabandinį laivyną.

Įgaliotinis Lin atsakė užblokuodamas upę. Kovo 27 dieną kapitonas Elliot pasidavė. Daugiau kaip 20.000 dėžių opiumo buvo perduota Lin, kuris jas sunaikino.

Lin sunaikino 1838-39 metų opiumo derlių, bet jis žinojo, kad iš Indijos bus atgabentą naujas derlius. Jis parašė karalienei Viktorijai laišką, prašydamas sustabdyti opiumo auginimą Indijoje: „Mes girdėjome, kad jūsų garbingame barzarų krašte žmonėms yra drau-

džiama rūkyti opiumą. Jeigu jūs pripažįstate jo žalingumą, kaip gali būti pelno jieškojimas išstatant kitus tai kenksmingai jėgą suderintas su dangaus įstatymais?... Mes apgalvojome, kad šis kenksmingas produktas yra slaptai gabenamąs neskrupulingų intrigantų, esančių jūsų tautoje. Mes neabejojame, kad jūs, Garbingoji Viršininke, nesate įsakiusi opiumo auginimą ir pardavinimą“.

Tačiau parlamentas oficialiai pripažino opiumo kontrabandą, priimdamas sekancią rezoliuciją: „Yra nepatartina leisti tokį svarbų pajamų šaltinį kaip Rytų Indijos kompanijos opiumo monopolį; Bengale“.

Tuo metu karalienės užsienio reikalų ministeriu buvo Palmerstonas. Elliot parašė jam laišką, ragindamas „stipraus įsikišimo“. 20.000 opiumo dėžių sunaikinimas tiek pakėlė kainą, kad britų kontrabandininkai pradėjo stipriau ginkluoti savo laivus ir organizuoti mažų laivų grupes opiumo pergabenimui į krantą. Elliot pripažino, kad opiumo kontrabanda buvo „žeminanti tų krikščioniškų tautų, po kurių vėliava ji buvo gabinama, charakterį. Tačiau tuo pačiu metu jis ragino Didžiąją Britaniją esant reikalui pavartoti jėgą tam, kad kiniečiai nusileistų“.

Rugpjūčio 21 d. Elliot surinko visus britus iš Kantonu įlankos rajono į savo laivus Hong Kongo įlankoje, kur jie galėjo būti apsaugoti nuo galimų žiaurumų. Įgaliotinis Lin atsakė uždrausdamas kiniečiams parduoti maistą ir vandenį laivuose esantiems britams. Kitoje uosto pusėje stovėjo trys kiniečių karo laivai. Kiniečiams atsisakius tiesti vandenį ir maistą, Elliot rugsejo 5 d., atidarė ugnį į jų laivus. Prasidėjo Pirmasis Opiumo Karas.

Palmerstonas slaptai parašė laišką į Indiją įsakydamas šešiolikai karo laivų ir keturiems ginkluotiems garlaiviams pergabenti 4.000 kareivių užblokuoti Kantonui ir Yangtze ir Geltonajai upėms. Gandams apie šią ekspediciją pasiekus Angliją, Palmerstonas nebegalėjo išvengti debatų parlamente. Daugelis anglų buvo pasibaisėję ta mintimi, kad Didžioji Britanija turi eiti kariauti tam, kad priverstų kiniečius rūkyti opiumą.

William E. Gladston, vėliau ministeris pirmininkas, pasakė tuose debatuose: „Aš noriu paklausti garbingąjį Lordą vieną klausimą. Ar jis žino, kad kontrabandos keliu į Kiniją gabenamąs opiumas ateina be išimties iš britiškų uostų, tai yra iš Bengalo ir per Bombėjų? Jeigu tai yra faktas — ir aš kviečiu garbingąjį dėntelmeną tai paneigti — tai mums nereikia jokių ypatingų priemonių sustabdyti šiai nelegaliai prekybai. Mums reikia tiktaį sulaukyti kontrabandininkų laivus... Reikalas eina apie didžiulius teisės priūpius. Jūs būsite pašauktas, netgi jei ir išvengsite šio įstatymo pasiūlymo pasmerkimo, parodyti noro kariauti su Kinija priežastį. Jie paprašė, kad mes sustabdytumėme kontrabandą. Kai jie pamatė, kad mes to nepadarėme, jie turėjo teisę išvaryti mus iš savo krantų užsispyrimą tęsti šią negarbingą prekybą. Aš nesu pajėgus spėti, kiek ilgai gali šis karas užsitęsti, bet aš galiu pasakyti, kad aš nežinau nei nesu niekur skaitęs apie ne teisingesnį savo kilme karą, kuris buvo aiškus žėsimui padengti šį kraštą negarbe“.

Neatsižvelgiant į tai, parlamentas nubalsavo už opiumo karą devynių balsų dauguma. Kiniečiai buvo visur nugalėję. (Nukelta į 6 pusl.)

TABAKO ŪKIAI PARDAVIMUI

\$ 3,500	įmokėti — 90	akrų su 23 akrais teisių auginti, traktorium, arkliais ir visom mašinom; kaina	\$ 25,000
\$ 3,500	— 50	— teisių, du arkliai ir vis os mašinos; kaina	\$ 23,000
\$ 4,000	— 100	— teisių, arkliai su visais įrengimais ir mašin.;	\$ 27,000
\$ 4,500	— 50	— teisių, su viskuo:	\$ 25,000
\$ 5,000	— 81	— teisių, traktorius ir visos mašinos; kaina	\$ 27,000
\$ 5,500	— 85	— teisių, su viskuo:	\$ 23,000
\$ 7,000	— 110	— teisių, trakt., arkliai ir visos mašinos, kaina;	\$ 43,000
\$ 8,000	— 125	— teisių, 6 kilns, trakt., arkliai ir mašinos:	\$ 50,000
\$ 14,000	— 200	— teisių, 5 kilns, traktorius ir viskas:	\$ 50,000

CHARLES POCIUS, REAL ESTATE BROKER
TILSONBURG, Ont. Tel. 829 J.

Rūta

LIETUVIŠKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
JŪSŲ PATARNAVIMUI.
PRASOME APLANKYTI.
7730 Broadway St. (kampus 8 Ave.).
Ville Lasalle.
A. GAURYS. Telefonas: HE 0100

CAPITOL FURNITURE CO.,

391 St. Catharine St. W. Montreal.
Penki aukštai baldų PHILIPS ir kitų firmų radio aparatų ir elektrinių reik menų. Visi kiti jūsų namų reikmenys.
Lengvos mokėjimo sąlygos — žemiausios kainos.
Mūsų prekybos vedėjas Mr. J. J. RUSSELL kalba lietuviškai ir yra krantivėje kasdien.
TEL. LA 8621.

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS,
251 St. John St. Longueil. Telefonas: 7578.
Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.
20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.
PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

NELAIMĖJE NETEKSI VISKO, bet

Alberto Norkeliūno
Agentūroje
MONTREAL ENTERPRISES Reg'ė

uz \$0.01 \$1.000.00

.01 per dieną apdraudžia Jūsų visą turtą iki \$ 1.000.
Sąžiningas patarnavimas visose draudimo srityse.
Agentūra atstovauja 8-as iš rimčiausių draudimo b-vių.
5637 Jeanne D'Arc Ave., Montreal 36, Que.
Telefonas: Cl 2363

Estiška kailių prekyba siūlo Tamstoms gražius, aukštos kokybės

Kailinius paltus

fabriko kainomis. Galima ir išsimokėjimui. Atsilankykite ir įsitikinsite.
Darome taip pat pataisymus perdirbimus.
Kailininkas A. KOTKAS.
1481 Bishop St., Apt. 3,
Montreal. Tel. BE 4075.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja
Kalba lietuviškai
Tel.: WALnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montrel.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS
LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS J. H. BENOIT

Funeral Director
NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI
2102 FULLUM ST. AMherst 0694

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ŽUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que.
Tel. TR 2050, prima pataisymams įvairius laikrodžius.
Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai.
Kainos žemesnės kaip kitur. Už pataisymus garantuoja.
Kreiptis vakarais po 6,30 val.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED
CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gar dinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (širimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį pa imame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garentuojame.
Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:
J. Matulaitis,
J. Kriaučiūnas,
A. Majauskas.

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. HALSTED St., CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSSR. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Pristatymas trunka apie 15 — 20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOL AIDA.

Siuntinys Nr. 1 — \$ 6.70	2 sv. marmelado
2 sv. kiaulinių taukų	1 sv. deg. kavos
2 sv. rūkytų lašinių	1 sv. kakavos
2 sv. salami dešros	2 sv. cukraus
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.	1 sv. margarino
1 dėž. margarino (400 g)	Siuntinys Nr. 6
Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20	A. 10 sv. cukraus — \$ 2.60
4 sv. rūkytų lašinių	B. 20 sv. cukraus — \$ 4.70
2 sv. kiaulinių taukų	Siuntinys Nr. 7
2 sv. margarino	A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50
1 sv. kiaulienos mėsos	B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90
Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.40	Siuntinys Nr. 10 — \$ 6.40
2 sv. rūkytų lašinių	2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų	1 sv. šokolado	1 sv. deg. kavos
2 sv. margarino	Siuntinys Nr 12 — \$ 6.40	1 sv. kakavos
1 sv. deg. kavos	2 sv. rūkytų lašinių	1 sv. šokolado
1 sv. kakavos	2 sv. kiaulinių taukų	2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 19 — \$ 9.95	2 sv. margarino
4 sv. rūkytų lašinių	1 sv. deg. kavos
2 sv. kiaulinių taukų	2 sv. kakavos
2 sv. margarino	2 sv. šokolado
2 sv. marmelado	2 sv. marmelado
1 sv. deg. kavos	2 sv. sūrio 40% rieš.
1 sv. šokolado	Siuntinys Nr. 25
2 sv. kakavos	E. 9 sv. kiaulinių taukų
4 1/2 sv. cukraus \$ 5.25
2 gabalai tualet. muilo	C. 15 sv. k. taukų \$ 8.00
Siuntinys Nr. 24 — \$ 11.50	Siuntinys Nr. 94
5 sv. rūkytų lašinių	B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00
3 sv. kiaulinių taukų	I. 5 sv. margarino \$ 3.70

OTTAWA

Skaudus įvykis.

Pereitą savaitę įvykus gaisrui, skaudžiai nukentėjo ir ketletas lietuvių. Vos tik suskubo išsigelbėti patys, negalėjo net apsirengti viršutinių rūbų, tai Šimanskių 3 asm. šeima, Buivydai ir Vaičionis. Pp. Šimanskius ir Buivydienę yra vietos B-nės valdybos nariai: pirmasis dažnas dalyvis meninių rengimų programose, p. Buivydienė vadovauja social. ir ūkiems reikalams.

Dar iš vakaro juodu, talkinant vienas kitam tautiečiui, vykdė piniginę rinkliavą, atvykusiai iš tremties vienai tautietei sušėlpti, o rytojauš dieną patys paliko reikalingi šalpos. Vietos tautiečiai didžiai užjaučia nukentėjusius.

Pajieškoma lietuvaite Elma

Končiūtė.

Neseniai čia atvyko iš tremties Vokietijoje tautietė Elza Končiūtė su 3 mažamečiais vaikais. Čion atvykimą parūpino jos dukterė Elma, atvykusi žymiai anksčiau namų ruošos darbams. Atvykusi motina savo dukters nerado, nes pastarąjį prieš kurį laiką iš Ottawos yra išvykusi ir nežinoma kur. Patalpas apsigyventi parūpino vietos kanadiečių liuteronų šalpos draugija; jos pragyvenimu rūpinasi vietos B-nės Valdyba, talkinant geros širdies tautiečiams. Anksčiau minėta šalpos d-ja ketina ją perkelti į Kitchener, Ont., kur ji turi daugiau patalpų. Tikimasi, kad ir naujoji vietos lietuvių sąjunga, Zinantieji, kur yra Elma, Elena Končiūtė, prašomi pranešti Ottawos apyl. valdybai (73 Spadina Ave, Ottawa.

Išvyko lietuvis kunigas.

Vietos lietuvių katalikų dvasinius reikalus čia aptarnavo nuo 1948 metų kun. Dr. Razuotis. Tačiau pastaruoju metu privalėjo palikti Ottawą ir išvykti Kanados vakarų link. Vieta vietos lietuviškoji B-nė jo staigų išvykimą didžiai apgalvestauja.

Tai buvo reto pasišventimo kunigas. Veik kiekvienam naujam atvykėliui į Ottawą jis yra vienu ar kitu būdu pagelbėjęs: ar tai parūpindamas darbo, ar pagelbėdamas susirasti pastogę ar tai išlygindamas, begyvenant iškilusius nesklaidumus. Nors vietos arkivyskupijos jis būdavo dažnai išsiunčiamas iš Ottawos pavadauti kitų vietos kunigų, tačiau visuomet rasdavo galimybes ir būdų prašant B-nės Valdybai ar pavieniems tautiečiams atvykti į Ottawą ir atlikti kas prireikdavo. Visi tautiečiai jam už tai labai dėkingi; naujoje vietoje nuoširdžiai linkima tokio pat sėkmingo darbo.

Ruošiama „Baltic Party“.

Ateinančių metų sausio 5 dieną Landsdown Park salėje rengiamas bendrai su latviais ir estais vaisės - subuvimas, su koncertine dalim ir šokiais, grojant geram orkestrui.

Koncertinę dalį atliks visų trijų tautybių vietos pajėgos. Lietuvius paketino atstovauti solistas p. Šimanskius ir kas kart vis atgaivinama tautinių šokių grupė, ved. Paškevičienė. Įeiti pakvietimai gaunami pas B-nės V-bos narius, kuriais prašoma apsirūpinti iš anksto.

Kariuomenės Šventės minėjimas.

Minėjimas įvyks lapkričio 25 dieną 19 val. (7 p. m.) Sis-

LONDON, Ont.

DIDELIS DĖMESYS NAUJIESIEMS KANADIECIAMS

Tur būt vadovaudamies šūkiu — padidinkime Kanados gyventojų ir piliečių skaičių — Londono miesto savivaldybės suaugusiems šviesti valdyba, matydama, kad į vakarinius anglų kalbos ir kt. dalykų kursus Technikos mokykloje dėl vietų stokos ne visi norintieji gali patekti, nuo š. lapkričio mėn. 4 d. Central Collegiate (gimnazijos) auditorijoje — Waterloo — Dufferin g-vių kamps — atidarė naujesiems kanadiečiams pilietinio lavinimo kursus.

Pirmąjį sekmadienį (XI. 4.), atidarydamas kursus miesto burmistras p. Allan I. Rush labai gražiais žodžiais sveikino klausytojus ir ragino visų dėmesį atkreipti į savo naująją tėvynę — Kanadą. Toliau sekė paskaitos iš Kanados geografijos: apie krašto provincijas ir jų sostines, apie transporto sistemą ir apie krašto gyventojų charakteristiką. Prieš paskaitą duota muzikos ir parodyta kultūrinių filmų. Prelegentai pažadėjo atsakinėti į klausytojų klausimus. Pasikaitas skaityti pradėjo universiteto prof. dr. F. G. Pleva. Kitą prelegentą bus — advokatai, daktarai, dviasiškiečiai ir kiti savo srities specialistai.

Sekantį kartą — gruodžio mėn. 2 d. — po muzikos ir kult. filmų bus paskaitos apie Kanados pilietybę ir būdą ją įgyti.

Vėlesnėje programoje nuter of Service patalpose. Programoje prof. Paplausko-Ramūno žodis. Tautiečiai kviečiami skaitlingai dalyvauti. K. Bitele.

matyta tokios temos:

- švietimas — pradžios, privatinės, vidurinės, aukštesnės mokyklos ir universitetai,
- Kanados civilinė bei kriminalinė teisė ir krašto finansai,
- apie tai, kaip surasti sau tinkamiausią darbą,
- politinė, religinė ir kt. laisvės, socialinė gerovė ir kitkas.

Paskaitų pradžia — 2 val. po pietų. Kursai truks 6 mėn. Pirmą kartą lankytojų buvo ne visai pilna salė. Betikrinant klausytojus tautybėmis, pasirodė, kad latvių buvo daugiausia. Lietuvių nebuvo nė dešimtys. Atrodo, kad apie kursus buvo mažoka reklamos. Darbar jau tuo susirūpinta ir klausytojų bus daugiau. L. E-tas.

MINKUS JUOZAS SU ŠEIMA PRAŠO PARŪPINTI GARANTIJAS Į KANADĄ.

Jų asmens žinios: Minkus Juozas, gim. 1906. VII. 10, Šiaulių ap., Kurtuvėnų val., Jakštaičių km., audėjas, dirbęs „Kauno Audiniuose“, be to kirpėjas. Žmona, Minkus Elizabeth, gim. 1923. II. 3, Charkove, Rusija. Sūnus Aleksandras Minkus, gim. 1949. VII. 16, gim. Wisbadene, Vokietijoje. Juozas Minkus dabartinis adresas: Wiesbaden, Dambachtal 15, Vokietija.

HONG KONGAS

(Atkelta iš 5 pusl.)

1842 metų rugpjūčio 29 d. buvo pasirašyta taikos sutartis. Hong Kongas tapo britų nuosavybe. Taip pat kiniečiai buvo priversti atidaryti Kantoną, Amoy, Fučiau, Ningpo

ir Šanchajaus uostus britų pirkliams ir sumokėti už įgalotinio Lin sunaikintą opiumą.

Šiaip opiumas nebuvo paminėtas. Jo minėti ir nereikėjo, nes su Hong Kongu kaip saugia baze kontrabandininkams ir su atvirais uostais britai galėjo gauti Kiniją visą Indijoje pagaminamą opiumą. Dėžių skaičius pakilo iki 52.000 1850 metais. Hong Kongas turtėjo, o nuodai vis giliau ir giliau raudėsi į Kiniją.

Tačiau taika buvo ne kas kita, kaip neramos paliaubos. Britai norėjo, kad opiumo prekyba būtų legalizuota. Prieš jie norėjo prieti prie daugiau miestų ir turėti diplomatinę atstovą Pekinge.

Kiniečiai buvo taip visiškai pažeminti, kad krašte kilo didžiulė nepasitenkinimo banga prieš Mandžū dinastiją. Tai buvo viena iš Taipingo sukilimo šaknų, kuris prasidėjo 1848 metais ir baigėsi 1865-taisiais. Šis pilietinis karas kainavo 20 milijonų kiniečių gyvybių, buvo sunaikintas Nankingas ir turtingiausias sritys Yangtze upės slėnio. Kai Kinijos vyriausybė buvo sukilimo nusilpinti, britai pradėjo 1856 metais Antrąjį Opiumo Karą, kuris baigėsi 1858 metais visišku Kinijos praleimėjimu.

1858 metų Tientsino ir 1860 metų Pekingo sutartimis opiumo prekyba buvo legalizuota ir dalis Kowloon pusiasalio buvo perduota britams. 1898 metais britai išsinuomavo 99 metams dalį sausažemio, prieinančio prie Kowloon, ir šios dienos Hong Kongas susideda iš salos ir gan didelio sausažemio ploto.

Hong Kongas išaugo į didžiulį legalios prekybos uostą ir dabar yra visiškai apleidęs opiumo kontrabandą. Tačiau per šimtmetį kažin ar yra praejusi bent viena diena be vienos ar kitos rūšies kontrabandos. 1948 ir 1949 metais Kinijos Nacionalistų vyriausybė bandė sustabdyti aukso ir verčių kontrabandą iš Kinijos ir Hong Kongą ir liuksusinių prekių kontrabandą iš Hong Kongo į Kiniją, bet to uosto bankininkai ir pirkliai varė ir toliau kontrabandą į abi puses viskuo, kas tikta, nešė pilną. Komunistams artėjant prie Hong Kongo britai pradėjo bijoti, kad Mao Tse-tungas gali užimti koloniją. Jis galėtų sutraukti dideles pajėgas prie gana ilgos sienos ir užimti Kowlooną. Tuo atveju uostas ir graži sala, būtų kaip ir jo ran kelio išbristi iš tos moralinės kojos. Dar daugiau, negu komunistai įsigalėtų Hong Kon-

Demokratinio pasaulio interesams buvo priešinga, kad Hong Kongas aprūpina Kinijos komunistus. Tačiau taip pat demokratinio pasaulio interesams būtų priešinga, jeigu Hong Kongas pakliūtų komunistams. Berašant šiuos žodžius britai vis dar tebejieško kelio išbristi iš tos moralinės pelkės, į kurią jie yra įklimę. (AL) Vertė G. Zemkalnis.

SAFE MAISTO SIUNTINIAI EUROPON!!!

IR SPECIALŪS KALĖDINIAI SIUNTINIAI Į VIŠAS VOKIETIJOS ZONAS. Garantuotas be jokių muitų nemokamas pristatymas tiesiog į namus iš Hamburgo sandėlio. Reikalaukite mūsų pilno kainoraščio. SAFE REG'D., 1410 Stanley St., Montreal P. Q. (Tel. BE 4506)

7582A, Rue Edouard, Vile Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323. J. Alcide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141. Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

L. ARMALIS

76 Culver St., SIMCOE, Ont.

ATIDARĖ LAIKRODŽIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ:

Priimu taisyti visų rūšių laikrodžius. Darbą atlieku greit, sąžiningai ir žymiai pigiau.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal. Tel. FI 0208.

BELLAZZI - LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

DEMESIO

Villasaličiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektrinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk Blvd, Vile Emard, Montreal, Tramvajus 36.

Jei norite pirkti ar parduoti namus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS
SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

E.D. BELANGER & SONS

15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE

GARANTUOTAS DARBAS.

259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

JOS. YASAUSKIS

1720-24 Buchanan Street, Hollywood, Florida. Gražiausia ir patogiausia vieta Vakacijoms, tai palmuotame Hollywood Floridoj. Apartamentus užlaikome pirmos rūšies su visais patogumais. Kviečiu visus lietuvius atsilankyti į saulėtą Floridą, nes čia būna nuolatinė vasara. Svečius iš geležinkelio stoties parsivežame, paskambinus telefonu 3290.

PUIKŪS

KARAKULINIAI PALTAI

nenėsioti, vėliausios mados, didelio ir vidutinio ūgio. Pigu — \$ 125.000. Teriautis tel.: GR 1827

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas

SAŽINGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Ave, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

TEL. FA 0209

Joe's Butchery & Grocery

1918 FRONTENAC ST. (prie Ontario St.)

(buvusi Juozo Paplausko)

SAV. JUOZAS LAURINAITIS.

Visų rūšių maisto produktai ir įvairios mėsos bei mėsos gaminiai.

Gaminame šviežias ir rūkytas lietuviškas dešras.

Taip pat pereinama kaina patarnauju sunkvežimiu.

VEDA SKTN. INŽ. J. BULOTA.

„Aušros“ tuntas Vokietijoje. E. Broadway, Boston 27, Mass.), sekr. — pasktn. inž. J. Gimbutas, nariai — psktn. K. Kasperavičius ir vyr. sklt. A. Treinys. Sueigos taisyklėse yra numatyti peanki korespondenciniai posėdžiai: per 1-jį, 3-jį ir 5-jį raštai siunčiami sueigos atstovams, o per 2-jį ir 4-jį — atstovai atsako sueigos prezidentui. Šis originalus būdas organizaciniams reikalams spręsti skautų tarpe nėra naujas, nes jį jau antri metai naudoja Liet. Sk. S-gos Taryba, o Liet. Skautų Seserija jau darė vienus rinkimus.

Skautų ordinas Lietuvos vyskupui.

Lietuvių Skautų S-gos 30 m. sukakties proga dabartinis Šv. Kazimiero kolegijos, Romoje, rektorius J. E. Vyskupas V. Podolskis už didelius nuopelnus lietuviškajai skautijai buvo apdovanojamas LSS Padėkos ženklau.

Vokietijos skautų suvažiavimas.

Rugsėjo pabaigoje Grabau pilyje prie Bad Oldesloe buvo BDP (Bund Deutscher Pfadfinder) skautų vadų suvažiavimas. Jame lietuvius skautus atstovavo Diepholzo „Aušros“ tunto tuntininkas pasktn. O. Gašventas.

BDP vyriaus. skautininkas — BFM Kajus Roller pažadėjo Vokietijos lietuviams skautams betarpi ryšį su BDP Bundesamtu — centre vadovybe. Iki šiol mūsų skautai tokį ryšį palaikė per Landesmark — vokiečių skautų rajoninius organus.

KAS SKAITO „NEPRIKL. LIETUVĄ“ — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

DE MESIO! DELHI!

KONCERTAS ŠOKIAI!

Š. m. lapkričio mėn. 24 d., šeštadienį, 8 val. vak. Delhi miesto salė vietos L. O. Komitetas ruošia koncertą - šokius. Programoj dalyvauja Hamiltono lietuvių kvartetas vadovaujamas V. Dargio ir sol. Rimkus. Vasaros darbai praėjo, rudens vakarai — pašnekėjams ir susijėjimams. Išnaudokim progą, — visi į Delhi miesto salę! Šeštadienį! Vietos LOK.

MŪSŲ SPORTAS

BENROSIOS ŠASKRYDŽIO PASTABOS

1. Emigrantiško sporto motyvais.

Spalio mėnesio pabaigoje lietuviško sporto padangėj buvo ne eilinis įvykis, kuris ne liko nepastebėtas pagrindinėje šaiur. Amerikos spaudoj. Pirmasis E. Šulaitis „Naujienose“ palinkėjo sėkmės šaskrydžiui ir kartu ta proga išklėle jau seniai judintą vieningesnės sporto vadovybės sudarymo klausimą, kuri galėtų imtis sistemingesnio darbo. Ta pačia mintimi pasisakė ir. Pr. Mickevičius „Drauge“.

Šaskrydis praėjo su nelaukta dideliu pasisekimu dėl to, kad lietuviškas jaunimas pajėgė gausiai susisijesti vienoje vietoje ir gražiu dvasios pakilimu pravedė sportines varžybas.

Mūsų sporto pagrindiniai vienetai, kaip ir laukta, susikoncentravo stipresniuose lietuviško gyvenimo centruose — Chicaga, Toronto, Clevelandas, Montrealis ir tt. Kam teko laimė isikurti nuosaliai, tie, atrodo, dingo iš sportiško akiračio. Džiūgus reiškinys, kad naujoji karta, dažnai mokykliniame amžiuje ir be didesnio konkurencinio patyrimo, stipriai pasireiškė varžybose ir buvo atkaklus priešininkas „vetera-

nams“. Ant šito jaunimo pečių jau beveik guli ir neužligo visiškai gulės mūsų emigrantiško sporto ateitis. Taip pat iškeltini nuopelnai tų žmonių, kurie kadais patys buvo aktyvūs sportininkai. Sportuojančio jaunimo ir jam pasišventusio organizatorių — talkininkų junginys yra laidas neužgęstančiai fizinės kultūros idėjai.

2. Tiesesniu taku.

Šaskrydžio metu gimė realus kūnas, kurio būtinumą kai kas skirtingoj perspektyvoj išivaizdavo. Tačiau su trupučiu kantrybės gyvenimiška tikrovė padiktavo aiškų sprendimą: realūs ir praktiški sporto minties palaikytojai sporto klubai iš savo atstovų sukūrė laikiną koordinacijos komitetą, kuris yra jau prisijęs ir konkretių išpareigojimų. Komitetas sudaro 3 amerikiečiai ir 1 Kanados atstovas. Jam vadovauja A. Bielskus iš Clevelando. Kanados atstovu įėjo A. Šapočkinas, sėkmingų pirmųjų varžybų organizatorius.

Toronto susitikimas išjudino kitų miestų išpareigojimą: pagal priimtą nutarimą sekancijų metų pavasarį šaskrydį praveda Clevelandas su labiau išplėsta programa, kurioje be krepšinio, tinklinio, stalo teniso, atrodo vietos ras futbolas, lengva atletika, šachmatai ir etc.

Komitetas yra laikino pobūdžio. Kanada sudarys atskirą apygardą ir dėl sunkesnių sinos peržengimo nuostatų būsimuose susitikimuose ją atstovaus turnyro keliu išaiškina rinktiniai kanadiečių sporto vienetai.

3. Reikalas be užvingių.

Toronto šaskrydis išklėle taip pat vieną faktą, kaip yra sunku bet kokiai sportinei, nekalbant apie visuomeninę, veiklą, esant inamo padėtyje. Blaškymasis po įmanomas tuo laiku gauti patalpas, dažnai dėl mažų pasivėlavimų turint priiimti extra prisidedančias neproporcingas išlaidas, jaučiamai sutrukdo geriausius norus. Tur būt, tikra laimė sportininkams gyventi ten, kur lietuviška kolonija yra pakenčiamiau susitvarkiusi savo reikalams sąlygomis.

Vietinė visuomenė, ypatin-gai jaunomenė, gausiai apsilankė varžybose ir ta proga ruoštose pramogose. Tačiau „Vyties“ klubas savo atsišaukimais į lietuviškas organizacijas

skirti dovanėlių susitikimų laimėtojų pagerbimui, jei ne pavieniai asmenys, būtų sulaukęs žiaurais fiasco. Mūsų organizuotos visuomenės atstovai, dažnai pakalbėdami apie jaunimo palaikymą lietuviškumo fornte, be mažos išimties liko visiškai kurtūs tos pačios jaunomenės prašymui jai reikšmingesne proga. Tiems, kurie savo iniciatyva realiu nuosirdumu įvertino pirmųjų varžybų momentą, priklausio sportiška padėka.

Algirdas Pulkys... DEL SPORTO SAJOS ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 23 d. įvyko 3-sis sporto Sajos skyrių atstovų suvažiavimas.

Iš Sajos vadovybės pirminko apžvalgos paaiškėjo, kad, nežiūrint didelių Sajos vadovybių pastangų, daugelis numatyto darbu, kaip tai sudarymas reprezentacinės k-dos, įve dimas fizinio auklėjimo lietuviškose mokyklose ir tt., teko atsisakyti vien dėl finansų trūkumo. Buvo stengtasi išlaikyti mūsų tradicinius sportinius įvykius - krepšinio turnyrą, stalo teniso pirmenybes ir krepšinio pirmenybes. Tai pasisekė atlikti su priedu — šachmatų pirmenybėmis.

Iš vadovybės išdininco pranešimo paaiškėjo, kad Čaja turėjo 121.15.6,5 svarų pajamų, kurių didesniąją dalį sudarė DBI. S-gos subsidija — 80 svarų.

Suvažiavimas patvirtino šių metų Sajos sąmatą 156 svarų.

Iš atstovų pranešimų susidaryta vaizdas, kad veiklesnieji klubai buvo Manchesterio „Kovas“ — šių metų krepšinio meisteris, Halifax „Vilnius“ — vicemeisteris, kuris buvo ypatingai aktyvus — turėta 44 rungtynės, iš kurių 31 laimėtos ir 13 pralaimėta, Nottingham „Nemunas“ ir Bradfordo „Šarūnas“. Likusieji 3 klubai — Todmordeno „Vytis“, Conventrio „Apuokas“ ir Conventrio „Sakalas“ tebėra organizavimosi stadijoje. Pra sidėjusi didesnė emigracija į už jūrius gali kai kuriuos klubus skaudžiai paliesti

V. Steponavičius.

VANCOUVERIO, B. C., NAUJENOS.

— Gražios, saulėtos vasaros paeitis atnešė vancouveriečiams daug nemalonumo. Nes dėl stokes miško medžiagos, kurią paruošti sutrukde vasaros sausra, užsidarė daugelis lentpjūvių. Jų tarpe užsidarė viena pamaina ir A. M. Sawmill, kurioje didesnė dalį darbininkų sudarė lietuviai. Maždaug pusė dirbusių žmonių buvo atleista ir turėjo susirasti kitur nors laikino darbo. Dalis bedarbių išvyko į mišką, kiti susirado kitą darbo, bet B. C. neapleido, išskyrus Dipl. miškininką - inspektorių Vytautą P. Borisą, kuris su šeima išvyksta į Veričius pradėjo treniruoti Windsorą, Ont. — Visai apmirė anksčiau se prieš seną lietuvių boksininkarštai keltas lietuviškos bažnyčios statymo klausimas. Dabar lietuviai sekmdieniais

PADĖKOS

KLB-LOKO sekretorius p. L. Balzaras, atstovavęs KL Sąjungą, dėl pablogėjusios sveikatos stovio pasitraukė iš eityjų sekretoriaus pareigų, š. m. spalio mėn. 19 d. Kaip nuoseklus LOKo narys ir pavydingas sekretorius buvo visų mėgiamas ir gerbiamas. Cia ypač norime prisiminti jo atliktą didžiulį darbą sistematiuojant ir sutvarkant LOKo bylas, kurių jis paliko visą 30-tį. Linkėdami p. L. Balzarui geros sveikatos, reiškiamė nuosirdžią padėką. Ačiū už vertingą talką, Kanados Lietuvių Bendruomenei!

KLB-LOKas.

Montreal.

Nuosirdžiai dėkojame mūsų 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį paminėti paruošimo Komitetui: pirmininkavusiai Dr. A. Drevinskienei, p. J. Juknevičienei, p-lei G. Urbonaitei, p. Vl. Juknevičiui, p. P. Brikiui, p. J. Nevardauskui.

Dėkojame „Tėvams“ Dr. A. Drevnskienei, p. L. Balzarui mus sutikusiems su duona ir druska ir vyno taurėmis, p-lei G. Urbonaitei įteikus mums gėlių puokštę.

Širdingas ačiū Aušros Vartų parapijos klebonui kun. Dr. J. Kubiliui už pašventinimą stalo.

Ypatinga mūsų padėka, to vakaro vedėjui adv. K. Truskai, J. Nevardauskui už gražų eileraštį „Iševiai“, parašytą mūsų sukaktuvių proga, sveikinimo laišku: Aušros Vartų parapijos kleb. kun. Dr. J. Kubiliui, „NL“ Redaktoriui p. J. Kardeleui, p. L. Balzarui, p. A. Sakalui, Dr. J. Sungailai, p. J. Parojui, p. V. Pėteraičiui, kun. Rickui, p. Liesnėnčiui, LAS Montrealio sk. pirm. J. Lukoševičiui, p. K. Toliušui, p. Lukošūniui ir visiems sveikinuosiems raštu.

Mūsų nuosirdi padėka pp. Lapinų orkestrui, kuris be jokio atlyginimo taip gražiai linksmino pobūvį, dail. A. Lymančiai už visuomenės sveikini mo ir parašų knygos viršelio iš piešimą.

Didžiausia padėka gerb. visuomenėi už brangią dovaną, mūsų portretų užsakymą pas dail. Ad. Varną ir pavieniems asmenims už gautas dovanas iš JAV ir Montrealio.

Marija ir Konstantinas Ivaškevičiai.

susispaudžia mažutėje turistų bendrabučio koplytėlėje, kur ne begirdima skambant lietuviškų giesmių, kas lietuviui katalikui yra brangu.

— Buvo apsnūdęs sportas, bet jį dabar stengiasi atgaivinti prieš keletą savaičių atvykęs iš Švedijos naujas lietuvis, bokso mėgėjas, kuris vancouveris su šeima išvyksta į Veričius pradėjo treniruoti. Neseniai įvykusiose rungtynėse gautas rezultatas 3—1 naujo lietuviuo naudai.

S. Skrajūnas.

L. JAUGELIS

Namų remontas ir dažymas.

Tel.: PL 7588; 3805 Arcadie St., Montreal, Que.

DOMINION AGENCIES BUREAU 16 Woolworth Bldg., PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybes dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

LIETUVIŠKA

BALDŲ KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS. ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO 899 BLOOR. ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438. SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI.

Lietuviškoje Jono LADYGOS baldų studijoje „ARTIS“

priimami užsakymai ir pataisymai salionų, sofų, fotelių. „St. Louis Textiles“ užuolaidų ir baldams medžiagų.

Didžiausias pasirinkimas atstovybė — pardavimas. gatavų minkštų baldų (per 500 vienetų), matrasų, vaikams lovelių tisiog iš faebriko sandėlių.

LIETUVIAMS SPECIALI NUOLAIDA.

3 East Notre Dame St., Telefonas MA 1006.

PRITYRĖS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY 2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Tauso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

ŽURNALAI, naujaisi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importo ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių! A. PAULAITIS Importe - Exporte. *Wagon - Allgau — Germany.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

321 Oakwood Ave., Toronto, 10,

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmdienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmdienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro. Iššaukiant telefonu JU 4773.

— Lietuviams patarnaujame pagigintomis kainomis. — 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

J. GRAŽYS

SIUVU NAJŪS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS.

DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.

DARBĄ ATLIEKU SĄŽININGAI IR ŠVARIAI.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

688 ALLARD Ave, Verdun. Telefonas HE 5853.

Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir Banantines Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios) GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.

Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti. SAVININKAI BR. JOCAI.

TORONTIEČIAI! TORONTIEČIAI! MONTREALIO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS
LAPKRIO 25 DIENA, ŠI SEKMADIENI, 5 VALANDĄ PO PIETŲ, UKRAINIEČIŲ SALĖJE, 297 COLLEGE STREET, STATO LINKSMĄ TRIJŲ VEIKSMŲ NUTIKIMĄ

BUBULI IR DUNDULI

Autorius ANTANAS RUKAS; pastatymas JURGIO BLEKAIČIO; režisūra ALGIMANTO DIKINIO; dekoracijos KAZIO VESELKOS.
PAKVIETIMAI GAUNAMI „TULPĖS“ VALGYKLOJE IR PRIE ĮEJIMO Į SPEKTAKLĮ. MALONIAI PRASOME VISUS TAUTIEČIUS ATSLANKYTI.
Gastroles organizuoja Kana dos Lietuvių Moterų Bendrojo menės Toronto Skyrius.

MONTREAL

ISKILMINGAS NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Visi ir visur, įsigalėjusia tra-
dicija, Naujuosius Metus su-
tinka kaip galima iškilmingiau.
Tuo tikslu Verdune jau yra
gauta Bowling Academy salė,
kuri yra jauki ir graži. Joje ir
bus sutinkami Naujieji Metai.

Rev. Kom.: Vladas Zuper-
dicija, Naujuosius Metus su-
ka, Jonas Valiulis, Pranas
Paukštaitis, Ignas Skikas, Jur-
gis Pelakauskas.
Rinkimų diena paskirta gru-
odžio 16 nuo 1 iki 4 val. po p.
Ta diena yra skiriama tik bal-
savimui, todėl eilinio šerinin-
kų susirinkimo nebus.

NAUJI KANADIEČIAI

Iš Anglijos laivu „Colum-
bia“ lapkr. 16 d. atvyko į Mont-
realį Juozas Račys, su žmona
Valerija ir dukra Regina ir Do-
vas Bendikas. Visi apsisistojo
pas p. Kiselių, 3405 St. Lau-
rent Blv. Su jais atvyko dar
apie 20 lietuvių, kurie išvyko į
kitas Kanados vietas.
Lapkričio 16 d. transatlanti-
niu lėktuvu „North Star“ at-
skrido iš Anglijos Derby Joku-
bas Valiukevičius, kuris apsi-
stojo Montrealy pas pažįsta-
mus ir jau spėjo atsilankyti „N.
L.“ redakcijoje. Visi atvyku-
siejį yra „NL“ skaitytojai.
Naujiesiems kanadiečiams
linkime gražiau čia susikurti.

KAUKIŲ BALIUS

šeštadienį, lapkričio
24 d., 8 val. vakare, Aušros
Vartų parapijos salėje, įvyksta
didelis kaukių balius. Įėjimas
75 ct. Dalis pelno skiriama
Diepholz gimnazijai.
Apsirengimo pasirinkimas
laisvas, gali būti vaizduojami,
kaip kad princas, kaubojaus, val-
katos, jūreiviai, čigonės, mar-
kizės, balerinos, vaidilutės ir
panašiai. Jeigu bus reikalinga
— bus parūpinti kambariai
persirengimui. Būtų gerai, kad
kaukes išgytų kiekvienas atsi-
kirai, bet jeigu kas neturės, tai
galės jų nusipirkti prie įėjimo.
Bus užkandžių ir gėrimų, gros
kapela „Melodija“. Geriausi
apsirengimai bus premijuojami.
Kviečiami visi, seni ir jau
ni dalyvauti.

LAS RUOŠIA ISKILMINGĄ NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Lietuvos Atgimimo Sąjū-
džio Montrealio skyrius jau
yra išnuomavęs gražią didelę
ir patogią salę Rialto Tiatro
namuose, 5711 Park Avenue,
netoli centrinės YMCA ir su-
ruoš iškilmingą Naujųjų Metų
sutikimą. Kadangi salė yra
veik pačiame miesto centre, tai
jā bus patogu pasiekti iš visu
miesto rajonų.

LAS PARENGIMŲ KOMISIJA

ATNAUJINKITE PRENU-
MERATAS
Aušros Vartų Parapijos Sp.
Kioske galima atnaujinti arba
užsisakyti šiuos laikraščius ir
žurnalus: „Tėviškės Žiburys“,
„Nepr. Lietuvą“, „Laisv. Lie-
tuvą“, „Aidus“, „Drauga“, „Eg-
lutė“, „Gabijs“, „Kari“, „Lie-
tuvų Dienas“, „Pelėdą“ ir
„Reader's Digest“.

KIOSKŲ GALIMA GAUTI GRAŽIŲ GIMIMO DIENOS IR KALĖDINIŲ ATVIRUKŲ LIETUVIŲ KALBOJE.

SV. KAZIMIERO PARAPI-
JOS VAKARIENĖ
buvo sėkminga, žmonių buvo
gana daug: Klebonas kun. J.
Bobinas už Popiežių kėlė bo-
kalą alaus. Šeimininkavo p.
Dailydienė, p. Paznokaitienė
ir p. Girdauskienė.

PARDUODAMAS SKLYPAS

(25X96). Teirautis 6903 Ma-
zarin St., Montreal (Ville
Emard). Tel. TR 5535.

DIDELIO PATYRIMO VALYKLA LACHINĖJE
DE LUXE DRY & DYERS
LTD
Valome viską be išimčių ir taisomie. Darbas atlieka-
mas garantuotai. Daiktus paimame ir pristatome į
namus — dieną ir vakarais. Nuo gruodžio 2 d. mūsų
tiesioginis telefonas bus NE 5-0303, o ligtol prašome
skambinti: Zone 8-303. Mūsų adresas: 143—8th Ave,
Lachine.
Savininkai: POVILAS RUTKAUSKAS ir
MEDERIC DAUPHIN.

LATVIŲ TAUTOS ŠVENTĖ 3 GYDYTOJAI GAVO PRAKTIKOS TEISES

Montrealio universitete iš-
laikė egzaminus šie gydytojai:
Antanas Kaveckas gyvenęs
Londono, Ont.; V. A. Naku-
tavičius, gyvenęs Kingstone,
Ont. ir Antanas Pacevičius,
gyv. Woodstocke, Ont. Svei-
kiname visas gydytojų teises
gavusius gydytojus, linkime
gražiai įsikurti ir pagelbėti iš-
tiktiems ligų tautiečiams.

NAUJAS PRIEAUGLIS

Pp. Jakaičiai ir pp. Sanfron-
čikai susilaukė po sūnų. Svei-
katos ir gražiai augti.
SLA 123 KUOPUS MENESI
NIS SUSIRINKIMAS
Ivyks šį sekmadienį, 377 Wil-
liams brord 12 val. 30 min. Nesusi-
mokiejusieji būtinai prašomi
susimokėti nario mokesčius. Li-
gos pašalpas gavo jau keli sir-
gusieji: p. Gasiūnienė, p. Kar-
delienė, p. Jonelis ir kt.

DIDELIS LAUŽAS

Lapkričio 25 d. 5 val. pp.
325 Demontigny mokyklos sa-
lėje, Montrealio skautų ir skau-
čių tūntai ruošia didžiulį lau-
žą. Visas gautas pelnas bus
skiriamas Vokietijoje pasiliku-
siam tremtinių šelpimui.
Skautių ir Skautų tuntas.
NEDARBAS MONTREALY.
Konstatuojama, kad dabar
Montrealy esą apie 10.000 re-
gistruotų bedarbių. Ryšium
su nedarbo pasireiškimu, ryš-
kiausiai pasireiškia ir darbininkų
susirūpinimas gavimu nedarbo
pašalpy, kurioms kliūvinių su-
daro 9 dienų išlaukimas. Dėl
to eilė unijų reikalauja tas 9
dienes panaikinti ir nedarbo
pašalpas gauti nuo tos dienos,
kada darbininkas netenka dar-
bo. Tai yra teisingas reikala-
vimas.

SUSIRINKIMAS TEISININKŲ

Lapkričio 24 d. (šeštadienį)
19 val., YMCA patalpose,
kamb. „A“ (5550 Park Ave.)
kviečiamas L. T. D. U. Mont-
realio skyriaus visuotinis na-
rių susirinkimas, kuriame be
kitko bus atlikti L. T. D. U.
centro organų rinkimai.
Visi col. col. teisininkai ma-
loniai kviečiami dalyvauti.

SUSIORGANIZAVO KULTUROŠIŲ FONDAS

Lapkričio 18 d. būrys mont-
realiečių, radusių, kad kultūri-
nė sritis yra nedelsiamai būti-
na veiklos, nutarė sukurti lie-
tuvų Kultūros Fondo Mont-
realio skyrių. Kol paaiškės
reikalas plačiau, išrinkta laik-
inė valdyba; pirm. dr. H. Na-
gys, sek. — p. Jonynas, išd.
J. Kardelis, kandidatai — K.
veselka ir J. Parojus. Trumpai
aptartos veiklos sritys. Sekan-
čiam susirinkimui, kuris iš-
rinkis reguliarią valdybą, nutar-
ta paruošti platesnės veiklos
gaires, LKF istatų ribose. Be
ko kita, LKF Montrealy pro-
jektuoja remti suplanuojamą
Literatūros laikraščio leidimą,
besistiegiantį Montrealio lie-
tuvų chorą ir tt.

MIRE

Montrealy lapkričio 11 d. mi-
rė Palangos gr. Antanina Tyš-
kevičienė, sulaukusi apie 80 m.
Gr. Tiškevičius mirė Lietuvoje.
Montrealy liko jos vedęs su-
nūnus su šeima. Velionė ilgėjosi
tremtiniams, likusiems Vokie-
tijoje. Visi tautiečiai prašomi
tam tikslui aukoti.

RŪBŲ RINKLIAVA

Prisiminkime skurdžias mū-
sų dienas Vokietijoje stovyklo-
se ir dar skurdesnes dienas te-
bėgyvenančių išblaškytų vo-
kiečių ūkiuose ir paliktu savo
likimui mažlietuvių. Kaip į
Sibirą varomi mūsų broliai
trokšta vandens gurkšnio ir
duonos trupinio, taip Vokieti-
joj likusieji laukia aprangos ir
pinigų maistui ir kitiems būti-

IMIGRACIJOS (DARBO, BUTO GARANTIJŲ SUDARYMAS), NUOVA- VYBĖS PERLEIDIMO, PASKOLŲ PARŪPINIMO, PALIKIMŲ, PI- LIETYBĖS IR KITI REIKALAI. — Atstovavimas teismuose ir įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuora- šai. — Visokeriopo informacijos. — Gynimas lietuvių interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas pri- tyrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos ir Europos univeristetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS
907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

TORONTO

Į TORONTO LIETUVIUS!

Mielas lietuvi-e! Taupyk ry-
tojui! Geriausia padarysi jei
už savo santaupas nupirksi TL
Namų šerų. Į šerų įdėti pi-
nigai neš dvejoją naudą: tu-
rėsi savo bendruomenės namus
ir, laikui atėjus, gausi dividen-
dus, tikrai nemažesnius, kaip
svetimam banke laikydamas.
Kaip dabartinė būklė rodo ir
privatiniai ir organizacijų na-
mai duoda pelno. Nusipirkęs
šerų būsi Toronto lietuvių na-
mų šerinininkas - dalininkas.
Toronto lietuvių namų igiji-
mas parodys, kaip susipratę ir
vieningi yra Toronto lietuviai.
Toronto lietuvių namuose vi-
suomet po sunkaus darbo galė-
si su prieteliais jaukiai praleis-
ti laisvalaikius. Ten tu paskai-
tysi spaudos, pasportuosi, pa-
šoksi, tavo vaikai pažais, tu
palosi šachmatais, kartais ir
alutį pagirkšnos. Cia tu tikrai
pasijusi kaip Lietuvoje.
Vieno šero kaina 25 dol.
Tat pirk per savo organizaci-
ją ar TLNF kapitalo verbavi-
mo punktuose:

- 1. Tulpė — svetainė, 994 Dundas Str. W., tel. ME 9490.
- 2. J. Jurkšaitis, 921 Dundas str., W. PL 4177.

Punktuose yra TLNF šė-
rams pirkti pasižadėjimo lapai
ir aukų lapai.
Dėl informacijų skambinti:
ME 9490, TU 2509, PL 4177.
TLNF šėrams pirkti pasiža-
dėjimo lapus pasirašę:
Po 100 dol.: A. Klimas, J.
Grinskys.
Po 50 dol.: Antanas Sabijo-
nas, K. Lazauskas, Birutė Ind-
relė, A. Jucys.

Po 25 dol.: Veronika Ka-
lendra, A. Kazilevičius, Kle-
opas Kazlauskas, R. Rimas, Jo-
nas Tumosa, inž. Algirdas Šal-
kauskis, A. Mackevičius, Justi-
nas Juška, Alf. Pundzius, Juo-
zas Balsys, Pr. Radzevičiūtė.
Visiems ačiū

TLNF Valdyba.
Į Toronto Lietuvių Namų
Fondo Valdybą vietoj pasitrau-
kusio p. Abramaičio, ateitininkų
atstovas paskitars p. Bum-
bulis.

VIĘŠAS SUSIRINKIMAS.
Sėkmadienį, gruodžio 2 d.,
2,30 val. pp. ukrainiečių salė-
je, 404 Bathurst Str., Toron-
to Lietuvių Namų Fondo Val-
dyba šaukia viešą lietuvių su-
sirinkimą.

Laimėjusieji numeriai:
Nr. 3861—rašomoji mašinėlė;
Nr. 0891—foto aparatas;
Nr. 03239—rankinis laikrodis;
Nr. 4062—radijo aparatas;
Nr. 1153—lygintuv. (pros.);
Nr. 809—kavai virtuvais;
Nr. 03306—stalinė lempa;
Nr. 2882—amžinų plunksnų
komplektas;
Nr. 02427—laikrodis žad..
Nr. 04198—odinis albumas.

Laimėjusieji dovanas prašo-
mi kreiptis šiuo adresu: K. Gri-
gaitis, 994 Dundas str. W.,
Toronto, Ont.

KEISDAMI ADRESUS nepa-
mirškite pasiųsti 25 c. (amul-
kiais pašto ženklais).

SKAUTŲ-CIŲ LOTERIJA
Lapkričio 14 d. 8,30 val. vak.
Toronto Parapijos salėje, daly-
vaujant Rajono Vadėjai ir ki-
tiems skautų vadams, įvyko To-
ronte skautų-čių namų igijimui
loterija:

Laimėjusieji numeriai:
Nr. 3861—rašomoji mašinėlė;
Nr. 0891—foto aparatas;
Nr. 03239—rankinis laikrodis;
Nr. 4062—radijo aparatas;
Nr. 1153—lygintuv. (pros.);
Nr. 809—kavai virtuvais;
Nr. 03306—stalinė lempa;
Nr. 2882—amžinų plunksnų
komplektas;
Nr. 02427—laikrodis žad..
Nr. 04198—odinis albumas.

Laimėjusieji dovanas prašo-
mi kreiptis šiuo adresu: K. Gri-
gaitis, 994 Dundas str. W.,
Toronto, Ont.

KEISDAMI ADRESUS nepa-
mirškite pasiųsti 25 c. (amul-
kiais pašto ženklais).

D. L. K. VYTAUTO KLUBE

ŠOKIAI

penktadieniais ir šeštadieniais. Šokių pradžia 9 v. vak.
Tautiečiai maloniai kviečiami linksmi praleisti laiką
lietuviškoje svetainėje.
Įžanga nemokama. Rūbinė 25 ct.
2159 St. Catherine St. E. Montreal, Que.

Jame bus aptarti Toronto
Lietuvių Namų įsigijimo rei-
kalai.
Kalbės žymūs kalbėtojai.
Kviečiami atsilankyti visi lie-
tuviai — vyrai ir moterys, se-
nimas ir jaunimas.

TLNF Valdyba.
RŪBŲ RINKLIAVA.
Prisiminkime skurdžias mū-
sų dienas Vokietijoje stovyklo-
se ir dar skurdesnes dienas te-
bėgyvenančių išblaškytų vo-
kiečių ūkiuose ir paliktu savo
likimui mažlietuvių. Kaip į
Sibirą varomi mūsų broliai
trokšta vandens gurkšnio ir
duonos trupinio, taip Vokieti-
joj likusieji laukia aprangos ir
pinigų maistui ir kitiems būti-

Imigracijos (darbo, buto garantijų sudarymas), nuova-
vybės perleidimo, paskolų parūpinimo, palikimų, pi-
lietybės ir kiti reikalai. — Atstovavimas teismuose ir
įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuora-
šai. — Visokeriopo informacijos. — Gynimas lietuvių
interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas pri-
tyrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos
ir Europos univeristetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS
TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS
907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880